

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології на тему:

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВ'ІВ ТА
ПРИКАЗОК У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи ЗМкит 60-22
факультету сходознавства освітньо-
професійної програми: Галузевий
переклад: китайська мова,
англійська мова за спеціальністю
035 Філологія,
Спеціалізація 035.06
Східні мови та літератури
(переклад включно)
Івасюк Анни Олексіївни

Науковий керівник:
д. філол. наук, проф. Валігура О. Р.

Допущена до захисту
«__»_____, 2023 року
Завідувач кафедри

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

(підпис)

(ПІБ)

Київ-2023

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	8
1.1. Загальні теоретичні дослідження фразеологізмів.....	8
1.2. Різниця між прислів'ями та приказками.....	12
1.3. Прислів'я та приказки як складова китайської мови.....	16
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИСЛІВ'ІВ І ПРИКАЗОК У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	26
2.1. Особливості та суть поняття прислів'їв та приказок у китайській мові.....	26
2.2. Основні етапи дослідження особливостей прислів'їв та приказок у китайській мові.....	28
Висновки до розділу 2	30
РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ І СКЛАД ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	32
3.1. Особливості термінотворення прислів'їв та приказок у китайській мові.....	32
3.2. Структура прислів'їв та приказок у китайській мові.....	35
3.3. Семантичний аналіз прислів'їв та приказок у китайській мові.....	42
Висновки до розділу 3	51
РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КИТАЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК	53

4.1.Стилістичні засоби і якості механізму утворення прислів'їв та приказок в текстах публіцистичного жанру китайської мови.....	53
4.2 Перекладацькі трансформації у китайських прислів'ях та приказках.....	58
4.3 Особливості перекладу китайських прислів'їв та приказок українською мовою	60
Висновки до 4 розділу.....	64
ВИСНОВКИ.....	65
АНОТАЦІЯ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	68
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку загального мовознавства тісний взаємозв'язок культури та мови є беззаперечним фактом.

Фразеологізми, а саме прислів'я та приказки у кожній мові виявляють особливості культури народу, допомагають краще зрозуміти його світогляд, побут та традиції. У фразеологізмах китайської мови сконцентрований накопичений за кілька тисяч років досвід народу та відображені реалії китайської культури. Через це дослідження лексичного та семантичного аспектів фразеологічних одиниць є актуальним у сучасній лінгвістиці. Приказки та прислів'я Китаю відомі усім нам завдяки своїй мудрості, але також потрібно звертати особливу увагу на їх образність і глибокий сенс, враховуючи відмінність західного і східного менталітету. Станом на сьогодні, у сучасній лінгвістиці актуальним залишається питання вивчення тенденції розвитку мов міжкультурного спілкування та їх функції виражати національну ідентичність. Наразі у вітчизняній фольклористиці з'являється все більше наукових праць та досліджень, які розглядають фразеологізми, як важливий аспект дослідження мови, а саме їх семантичні та лексичні особливості. **Актуальність теми** нашого дослідження полягає у важливості китайських прислів'їв та приказок як репрезентантів національного менталітету та культури та у необхідності з'ясування їх лексико-семантичних особливостей для більш чіткого розуміння глибокого сенсу, структури та способів їхнього використання.

Мета дослідження полягає у вивченні лексико-семантичних особливостей прислів'їв та приказок у китайській мові.

Відповідно до встановленої мети при проведенні дослідження необхідно вирішити такі **завдання**:

- розглянути теоретичні питання фразеології китайської мови

- уточнити суть поняття «прислів'я та приказки» та їх класифікацію в сучасній китайській мові
- проаналізувати та визначити способи творення прислів'їв та приказок в китайській лінгвокультурології
- висвітлити лексичні та семантичні особливості прислів'їв та приказок в китайській мові.

Об'єктом нашої роботи виступають прислів'я та приказки китайської мови.

Предметом даного дослідження є лексико-семантичні особливості приказок та прислів'їв в китайській мові.

Матеріалом для нашого дослідження слугують 80 прислів'їв та приказок відібраних методом суцільної вибірки із китайської творчості.

Методи дослідження. У нашому дослідженні для досягнення поставленої мети було застосовано такі методи дослідження: 1) метод синтезу для визначення загальних ознак прислів'їв та приказок в китайській мові; 2) описовий метод для надання характеристики результатів дослідження; 3) метод семантичного аналізу для визначення семантичних особливостей відібраних фразеологізмів; 4) метод дискурс-аналізу для детального розгляду фразеологізмів в китайській мові, а саме приказок та прислів'їв; 5) лінгвокультурологічний аналіз для з'ясування та аналізу культурно значущої інформації у текстових утвореннях; 6) метод суцільної вибірки для здійснення вибірки приказок та прислів'їв.

Наукова новизна одержаних нами результатів в процесі дослідження полягає у детальному розгляді лексико-семантичних особливостей прислів'їв та приказок китайської мови, яке було здійснено вперше.

Висвітлюється класифікація прислів'їв та приказок китайської мови та подається їх детальна класифікація на сучасному етапі розвитку китайської мови.

Практичне значення одержаних результатів. Результати даного дослідження можуть бути використані у перекладацькій практиці та для викладання наступних навчальних дисциплін: "Китайська мова" (розділ "Лексикологія", "Фразеологія"), "Переклад художніх текстів з китайської мови", "Історія китайської літератури". Результати нашого дослідження поглиблюють знання про особливості фразеології китайської мови та функціонування фразеологічних одиниць у сучасній китайській мові, а також можуть бути використані для укладання навчального посібника з лексикології китайської мови.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків до кожного з них, висновків до всієї роботи, списку використаних джерел, додатку та резюме.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, розкрита актуальність теми, сформульована мета, з'ясовані об'єкт та предмет дослідження, розкрито наукову новизну даної роботи та практичне значення одержаних результатів.

Перший розділ присвячений аналізу теоретичних засад дослідження фразеології китайської мови, а саме категорії прислів'їв та приказок китайської мови, розкрито класифікацію прислів'їв та приказок у сучасній китайській мові.

У **другому розділі** розглянуто методологічні засади дослідження прислів'їв та приказок.

Третій розділ присвячений аналізу лексико-семантичних особливостей прислів'їв та приказок в китайській мові.

У **висновках** підбито підсумки виконаної роботи з дослідження лексико-семантичних особливостей прислів'їв та приказок в китайській мові.

Список використаних джерел складається з 76 пунктів.

Апробація результатів дослідження відбулася 25 травня 2022 року під час роботи секції кафедри китайської філології Київського національного лінгвістичного університету «Актуальні питання сучасної лінгвістичної

синології» у межах проведення міжнародно-наукової практичної конференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови».

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Загальні теоретичні засади дослідження фразеологізмів

Згідно з визначенням поданому у словнику української мови (1976, с.638), фразеологія являє собою розділ предмету мовознавства, який спрямований на вивчення словосполучень з складною семантикою, що в свою чергу створюються структурно-семантичними моделями змінних поєднань, відповідно фразеологізми чи фразеологічні одиниці. Афоризми, паремії, ідіоми та крилаті вислови можемо віднести до фразеологічних висловів.

Фразеологія китайської мови має багатовікову історію. Для китайської мови характерною ознакою є насиченість фразеологічного фону. В свою чергу, фразеологія- це розділ науки, який вивчає сталі словосполучення слів різного типу. Фразеологічна одиниця, так само як і слово, може вступати в синонімічні, омонімічні та антонімічні парадигми. Об'єктом вивчення фразеології є сталі словосполучення слів, які відтворюються в такому вигляді, в якому вони закріпилися.

Фразеологізми китайської мови- це спадок минулих поколінь, саме в них найяскравіше виражений національний компонент. Фразеологія китайської мови широко представлена в усіх стилях мовлення, а особливо в літературно-художньому стилі мовлення. Велика кількість фразеологізмів з'явилась досить давно і вони використовуються і нині зберігши свою початкову форму.

Г. В. Саніна (2020, с. 78) зазначає, що під впливом часу використання виразів фразеологічних одиниць стало звичним явищем, оскільки в них ми можемо відзначити стале використання.

Перш за все, пропонуємо розглянути визначення, подане Лінгвістичним енциклопедичним словником (1990, с. 874). В ньому стверджується, що фразеологічні одиниці являють собою сталі словосполучення, що в свою чергу мають сталий лексичний склад та ускладнену лексичну семантику.

Необхідно зауважити, що попри те що, проблематика фразеологізмів досить глибоко досліджувалась як вітчизняними так і зарубіжними дослідниками, але станом на сьогодні, науковці і донині так і не дійшли до єдиного визначення поняття фразеологізмів. Маємо розглянути декілька визначень фразеологізмів запропонованих різними лінгвістами.

О. О. Селіванова наголошує, що класифікація фразеологізмів – дискусійна проблема сучасної фразеології. (2006, с. 644)

За класифікацією В.І. Горелова (Демиденко Г.Г., 2016) розглядаємо прислів'я та приказки, як класи фразеологізмів.

За ствердженням В. Л. Пирогова (2009, с.11-22), який вивчав фразеологізми японської мови, посеред фразеологізмів ми часто можемо побачити ті, які насамперед мають відношення до історичних подій, поезії, возвеличення природи, релігійних вірувань.

Т. Комарницька (2013, с.16) у своїй статті «Особливості класифікації фразеологічних одиниць в японській мові» запропонувала класифікувати японські фразеологізми за походженням, а саме:

1. Сталі вирази народної мови, а саме прислів'я та приказки.
2. Терміни професійного характеру, так звані «професіоналізми», які з часом здобули переносне значення.
3. Іншомовні запозичення фразеологізмів, які були перекладені або були запозичені без їхнього перекладу.
4. Фразеологічні вирази з культур античного епохи, але вони присутні у японській мові у досить малій кількості, що обумовлено рядом історичних фактів.
5. Вирази, які взяли своє походження у релігійній сфері, а саме з даосизму, конфуціанства. Також наявні вирази, які взяли своє походження з Біблії, але таких достатньо мало.
6. Вирази, які викорінилися у мові шляхом цитування популярних осіб.

А. В. Кунін ще раніше зазначав, що фразеологічні єдності представляють собою сталі поєднання слів, сенс яких є зміненим частково, а інколи повністю. Це означає, що вони мають складну семантику.

Варто також розглянути і звернути особливу увагу на класифікацію фразеологічних одиниць запропоновану академіком В. В. Виноградовим (Піндосова Т.В. 2017, с. 81-83) яких подав власну класифікацію фразеологізмів ураховуючи семантичну злитність їхніх компонентів. В залежності від того, наскільки є сильним переносне значення компонентів фразеологізму, науковець запропонував розподілити фразеологізми за трьома класифікаціями, а саме на фразеологічні сполучення, зрощення та єдності.

Отже фразеологічні зрощення, згідно до твердження науковця, представляють собою нероздільні та стійкі, з точки зору граматики, вирази, які в свою чергу, становлять складне завдання для перекладача, оскільки здійснити коректний переклад даних виразів не є легким завданням.

Стосовно фразеологічних єдностей, вчений зазначає, що вони представляють собою вирази, які є стійкими та нероздільними. Значення даних виразів утворюється, як результат обмірковування та аналізування. Це означає, що в цілому сенс фразеологічних єдностей має вплив на загальний сенс компонентів їхніх слів.

Стосовно третьої класифікації, а саме фразеологічних словосполучень, науковець підкреслює, що вони являють собою нероздільні та сталі вирази.

Дані фразеологічні вирази не схожі на фразеологічні зрощення та єдності. Головною відмінністю є те, що до їхнього складу входять лексичні одиниці, які в свою чергу, несуть у собі або вільний або закритий сенс, який знаходить своє вираження у конкретних лексичних сферах.

Т.В. Піндосова Т.В. (2017) зауважує, що класифікація В.В. Виногорова певним чином вплинула на дослідження іншомовних фразеологізмів, зокрема на дослідження фразеологізмів китайської мови. Також Т.В. Піндосова

зазначила, що В. І. Горелов беручи до уваги класифікацію В.В. Виноградова, запропонував власну структурно-семантичну класифікацію фразеологізмів, за якою науковець поділяє фразеологізми на фразеологізми-сполучення (触霉头 -«потерпіти фіаско») та фразеологічні речення (家喻户晓- «відомий усім та кожному, кожна собака знає»). Значення та сенс всіх фразеологізмів утворюється згідно до структурного типу до якого відноситься фразеологізм , а саме словосполучення або речення. Піндосова Т.В. (2017) у своїй роботі зазначає, що до семантично-структурної класифікації, Горелов також запропонував функціонально-стилістичну класифікацію фразеологізмів, на основі якої ми можемо виділити розмовного стилю (自然而然-«природно; як і передбачалось»), публіцистичного стилю (共同理想 -«спільна мрія»), науково-технічного стилю (下面举例-«прикладни нижче»), офіційно-ділового стилю (延长任期 -«продовжувати термін служби»), а також службові фразеологізми (甚而至于-«аж до того що»).

В Китаї лінгвісти висувають різні трактування для терміну "фразеологічний зворот", але в цілому дотримуються однієї точки зору, що фразеологічні одиниці є готовими виразами. Фразеологічному звороту в китайській мові властиві такі ознаки:

- 1)компактне та ієрогліфічне оформлення;
- 2)структурне стале словосполучення;
- 3)семантична різнобарвність: фразеологічні звороти одночасно мають пряме та переносне значення;
- 4)естетична функція використання в процесі мовлення;
- 5) стале словосполучення, яке не створюється в процесі мовлення (马国凡, 1980; 唐启运,1986; 温瑞政, 2003).

За твердженням Вень Жуйчжєня, такі лінгвісти, як Сян Гуанчжун та Лю Цзєсю, спираючись на досить широке поняття фразеології відносять до фразеологізмів усі сталі вирази, а саме: ченьюй.

В свою чергу, Ш. Баллі (2001, с.345) у своїй роботі зі стилістики французької мови виокремив чотири типи словосполучень:

- 1) Тип словосполучення – вільне, що являє собою нестійкі вирази.
- 2) Тип словосполучення - звичайний, що являє собою вираз, у якому можуть мати своє місце зміни, компоненти у таких виразах мають довільне поєднання;
- 3) Тип словосполучення- фразеологічний ряд. Це означає, що групки лексичних одиниць мають більше одного суміжного значення, які можуть поєднуватися в одне ціле;
- 4) Тип словосполучення- єдність (фразеологічна). Такий тип словосполучення означає, що лексичні одиниці, які входять до його складу, більше не мають свого власного значення, а разом можуть означати щось одне.

Ш. Баллі підійшов глибше до питання типу словосполучень, а саме до таких понять, як фразеологічна група і єдність. Науковець проливає світло на те, чим саме вони відрізняються один від одного, особливо з естетичного аспекту. Дослідник зазначав, що якщо занадто часто використовувати фразеологічні групки, можна проявити те, що у людини яка чинить відповідним чином, немає оригінального стилю. Якщо людина не обділена творчістю та легким для розуміння стилем, вона усіма способами уникатиме фразеологічних груп та сталих фраз, але при цьому, людина не буде обділена стилем, якщо майстерно використовуватиме ці єдності. Важливим є баланс. Дослідник також приділив велику увагу кліше, які є відносяться до фразеологічних груп, але при цьому не сильно пов'язані з ними. Сама суть поняття кліше являє собою крилаті вирази.

В процесі дослідження стилістики фразеологічного матеріалу, Ш. Баллі (2001, с. 345) в свою чергу, виявив досить велике значення виразів, які несуть у собі емоційний та експресивний зміст з метою утворення фразеологічних єдностей.

С точки зору стилістики, фразеологічні одиниці китайської мови поділяються на власне виразні та образно-виразні.

Власне виразні засоби не пов'язані з метафоричним вживанням, але вони мають емоціонально-оцінювальне та експресивне значення. Ці засоби мають широке використання не лише в художньо-літературному мовленні, але також в публіцистичному та розмовному стилі сучасної китайської мови. Вони збагачують мову та роблять її більш виразною.

Фразеологізми, які мають емоціонально-оцінювальне значення є засобом для вираження суб'єктивного ставлення мовця стосовно предмету, про який йде мова. Емоціонально-оцінювальне значення може нести в собі як і негативне так і позитивне значення. Розглянемо декілька прикладів: 妙不可言 — не можливо описати, 胡说八道 — нісенітниця.

В свою чергу, А.В Кунін (Піндосова Т.В. 2017, с. 81-83) виділив у фразеології декілька розділів, залежно від значення фразеологізмів, а саме від більш складних до менш ускладнених. До цих розділів науковець відносить: ідіоматику, ідіофразематику, фразеоматику.

Піндосова Т.В (2017, с. 82) зазначила, що у свій розділі ідіоматики, А.В. Кунін виносить ідіоми та підкреслює, що вони являють собою стале з'єднання лексем та їх сенс є зміненим або цілком або частково. Ідіоми, за твердженням науковця, поділяються на такі категорії, як фразеологічні єдності та фразеологічні зрощення.

В розділ ідіофразематики, А.В. Кунін виносить ідіофразеоматизми. За його твердженням, ідіофразеоматизми – це стійкі словосполучення з перших фразеоматичних варіантів у яких компоненти мають буквальный та складний сенс. В інших, варіантів ідіоматичних, сенс аналізується та піддається змінам. (Піндосова 2017, с. 82) .

До розділу фразеоматики, Кунін відносить «фразеологізми неідіоматичного характеру, але з ускладненим значенням». Категорію фразеоматики науковець пропонує нам класифікувати на п'ять видів:

1. Звороти, що несуть у собі змінений сенс. Їх сенс не представляє собою загальну групу значень їх компонентів, вони являють собою нові значення. В цьому полягає їх семантична складність.

2. Звороти, в яких додатково присутнє значення з метою уточнення.

3. Звороти, в яких так само як і в третьому виді наявне значення з метою уточнення, але вони виражають фразеологічні сполучення та жести, які є символічними.

4. Прислів'я, які несуть у собі прямий, буквальный сенс. Утворюються як результат ототожнення та протиставлення сенсу їх складових.

5. Звороти, сенс яких є фразеоматично зв'язаним. Цьому виду зворотів притаманно збільшувати сполучуваність головного компоненту, саме тому вони є близькими із змінними словосполученнями (Підносова, 2017).

З власної точки зору, можемо зазначити, що дана класифікація є цінним доповненням для усім відомої класифікації, яка була запропонована В.В. Виноградовим (Тригуб І. П., Власенко Л. В. 2019), оскільки такий аспект мови, як фразеологія не можливо описати лише трьома типами фразеологізмів. Для дослідження даного розділу мовознавства, маємо застосовувати багатосторонній підхід та розглядати питання з різних точок зору.

1.2 Різниця між прислів'ями та приказками.

Дані два терміни інтерпретуються науковцями з різних точок зору. Це питання розглядали та досліджували В.І. Даль, І.М. Снегирьов, В.П. Анікін, А.Н. Мартинова, М.А. Рибнікова та інші.

А.Н. Мартинова надає наступне визначення для прислів'я: «Прислів'я - це народний вираз, в якому відображається багатовіковий соціально-історичний досвід народу і воно має сталу, лаконічну, ритмічно організовану

форму та повчальний сенс». На думку дослідниці, приказка прикрашає мову, надає їй різнобарвності та робить видимим те, про що йде мова.

Стосовно прислів'їв, думки таких науковців, як І.М. Снегирьов, А.Н. Мартинова, М.А. Рибнікової сходяться у тому, що прислів'я являють собою плоди народного мислення на основі багатовікового та соціально-історичного досвіду, які відображають загальну думку, світогляд, правила поведінки та події.

В свою чергу, М.А. Рибнікова також підкреслює багатозначність прислів'я, визначаючи її, як синтаксичне ціле. Вона визначає, що прислів'я – це завершене судження, завершена думка, а приказка - це мовний зворот, елемент судження».

Дослідник фольклору В.П. Анікін вважає, що на відміну від прислів'їв, які є результатом народної творчості і висловлюють загальний світогляд народу та його мудрість, приказки не мають прямого повчального характеру. Приказки, на його думку, несуть у собі тлумачення тих чи інших природних та життєвих явищ, а також не мають завершеного характеру.

Л. М. Жигжитова (2019), спираючись на думку В.І. Даля зазначає різницю між прислів'ями та приказками. Згідно даної думки, прислів'я являє собою коротку за змістом притчу, яка несе у собі повчальну мету, а приказка не володіє буквальним сенсом. Вона являє собою просте інакомовлення, яке не має висновку, або судження, в той час як прислів'я володіє судженням.

Як і вже згадані нами науковці, так само і китайські лінгвістичні вчені по різному трактують різницю між прислів'ями та приказками.

Відомий китайський філолог Си МаЦянь у своїй роботі «Історичні записи» зауважив, що приказки – це фольклорні вирази.

Бань Гу у своїй книзі «Історична хроніка китайської династії Хань» також висловив власну думку с даного питання. Він зауважив, що приказки –

це популярні та загальнодоступні речення, які мають фіксовану та стабільну структуру.

Го Шаоюй (1921) зазначив у своїй роботі «Дослідження прислів'їв», що прислів'я в широкому сенсі мають широкий діапазон, він притримувався думки, що дане питання стосовно прислів'їв, потрібно обговорювати у вузькому сенсі. Він надав наступне визначення даному поняттю: прислів'я – це результат реального людського досвіду, вони регулюють поведінку людей, та ті з них, які мають благозвучну форму вираження, можуть відкрито використовуватись в повсякденних розмовах .

Сучасні китайські дослідники притримуються думки, що прислів'я – це мала форма усної, поетичної творчості у вигляді короткого ритмічного виразу, яке несе в собі загальну думку, висновок.

Стосовно приказки, науковці зазначають, що за своєю структурою вона менш складна ніж прислів'я, крім того, її структура стабільна та відсутній персональний сенс. Приказка відображає життєвий досвід та знання отримані, як результат цього досвіду і сприймається з легкістю. В порівнянні з прислів'ям, приказка володіє більш яскравою та розмовною формою.

1.3 Прислів'я та приказки як складова китайської мови

В китайській мові та культурі, так само як і в інших мовах та культурах світу, прислів'я та приказки відображають мудрість народу, його знання,

національні звичаї та менталітет народу, що в свою чергу, дозволяє нам через даний аспект мови дізнатись якомога більше інформації та цікавих фактів про країну, мову якої ми вивчаємо. Через глибокий взаємозв'язок китайської мови та культури, відсутність знань фразеологізмів унеможлиблює вільну комунікацію з представниками китайської культури.

Не менш важливим фактом є те, що велика кількість прислів'їв та приказок також містять у собі національно-культурний компонент, через який також проявляються реалії народу. В китайській мові такими реаліями можуть бути дракон, нефрит, яшма та інші фактори. Враховуючи вище зазначені факти, нам необхідно детальніше розглянути саму суть та роль прислів'їв та приказок в мові і безпосередньо в китайській мові.

Феномен прислів'я може бути розглянутий в різних аспектах. Таким чином, багато вчених приділяють увагу безпосередньо самому значенню прислів'я. Вень Дуанчжень (2015), в своїй роботі з китайських прислів'їв детально розглянув саме семантику китайського прислів'я. На його думку, прислів'я, як правило, володіє двома ярусами семантичного змісту: прямим та переносним значенням. Він проаналізував відношення, між цими двома значеннями та засоби створення персонального значення в китайській мові.

Ма Ліцзюнь та Чжан Цзицзя, у своїй роботі «Дослідження семантичної природи та взаємодії китайських прислів'їв» зазначили, що прислів'я мають найсильнішу культурну типовість і дуже високий ступінь доказовості. Описуючи суспільство або природу, більшість з них засновані на конкретних причинах або досвіді.

Таким чином, життєвість прислів'їв криється у вираженні їх соціальної реальності та об'єктивності, що в свою чергу є точним узагальненням та об'єктивним відображенням ідей прийнятих людьми в рутинній соціальній практиці. Дослідники також зазначають, що як тільки прислів'я утворюється, воно стає важливим матеріалом для розповсюдження знань та істини, також воно володіє сильною практичністю.

Дослідник Г.Л. Пермяков (1970) проводив дослідження прислів'їв та приказок різних народів та культур світу. Він притримувався думки, що прислів'я та приказки являють собою стале явище та мають багато спільного с фразеологізмами, а з іншого боку – це так звані логічні одиниці, а з третього боку – це цілі художні тексти, що показують саму дійсність».

Пермяков (1970) поділив поняття «фразеологізми» та поняття «приказка», «прислів'я». Він з впевненістю стверджував, що фразеологічні вислови є певними ознаками речей, в той час як прислів'я та приказки, у свою чергу, є ознаками певних ситуацій або певних відносин між речами».

Наприклад, Лу Сінь (1955) вважає, що прислів'я – це коротка та образна метафора, яка може передавати досвід та настанови. Дослідник Хуайцін Фу (符淮青, 2004) також підкреслює можливість того, що прислів'я передають знання наступним поколінням та виступають в якості скарбнички для зберігання мудрості та слугують суспільній практиці людей.

Варто пам'ятати, що все ж таки, прислів'я та приказки несуть в собі глибокий сенс і вони є результатом народної творчості, тому при передачі їхнього сенсу, потрібно завжди звертати особливу увагу і на менталітет народу, до якого вони належать. Твердження висунуті науковцями, які подаються у нашій роботі наступними, є більш спорідненими та близькими до нашої думки, оскільки в них беззаперечно стверджується важливість фразеологізмів, яка є надважливим інструментом для якісної міжнародної комунікації та розуміння світогляду представників інших національностей. Ці фактори є вкрай важливими для китайської мови приймаючи до уваги те, що ця мова є одним з найяскравіших прикладів того, як традиції та культура протягом всієї історії мають прямий вплив і на саму мову.

Демиденко Г. Г. (2016) спираючись на думку В. Н. Телія «прислів'я – це явище, яке формувалось століттями за допомогою повсякденної культури і в якому відображена життєва філософія носія мови».

Ствердження запропоноване В. Мідером (1994, с. 326) та А. Тейлором (1931, с. 223) варто розглянути також. Вони стверджували, що «прислів'я та приказки є загальновідомими виразами, які передаються у спадок із покоління в покоління та в образній, стислій формі відображають соціальний досвід народу, національні традиції, менталітет народу, народну систему моральних принципів та цінностей».

Куковська (2020, с. 64) стверджувала, що прислів'я та приказки у різних народах світу з'являються в результаті бажання описати буденне життя та явища, такі як робота, взаємовідносини, краса природи та природні явища, Головною метою цього виду народної творчості є повчальна мета, насамперед засудження поганих сторін людської натури та повчання з метою підсилення сили волі та наполегливості.

Всі зазначені твердження запропоновані науковцями надають нам чітке розуміння того наскільки важливим фактором виступають прислів'я та приказки в мові, безпосередньо в китайській мові, дослідження цієї теми також не втрачає своєї актуальності, оскільки з розвитком мови та розвитком носіїв мови, відповідно з'являються і нові фразеологізми.

Починаючи з 50-60 років 20 століття, китайські лінгвісти тільки почали активну фазу дослідження галузі фразеології, оскільки, як зазначила Баранова З.І., ще півстоліття тому, у китайському мовознавстві фразеології не існувало, як окремої галузі мовознавства (Володіна Т. С., Рудківський О. П. 2017).

У Китайському мовознавстві прислів'я та приказки являють собою складну систему. Китайські лінгвісти в цілому широко розуміють склад фразеологізмів, що обумовлено особливостями походження і функціонування мовних одиниць. Ма Лінь (2017, с. 24-25) зазначає, що на думку мовознавців, статус фразеологізму обов'язково відповідає наступним умовам:

- 1) Таке словосполучення має використовуватись протягом певного часу та мати фіксовану структуру.

2) Більшість складових частин словосполучення узгоджується з одноголосною характеристикою давньо китайської мови, деякі з них навіть зберігають граматичні особливості давньо китайської мови (Ма Лін, 2017).

З точки зору структурного аспекту, фразеологізми китайської мови поділяються на два типи: паралельної та непаралельної конструкції. Лексико-семантичний паралелізм проявляється в тому, що перший та третій ієрогліфи відносяться до одного семантичного поля, а другий та четвертий відносяться до іншого семантичного поля. Наприклад: 投桃报李 – віддячити подарунком за подарунок; (дослівний переклад: подарувати персик, отримати в якості подяки сливу). З даного прикладу бачимо, що перші два слова створюють першу частину фразеологізму, а наступні два слова створюють його другу частину.

Виразність лексичних засобів китайської мови містить в собі досить великий потенціал і саме тому більш детальне її дослідження є необхідністю для оволодіння мовою на високому рівні, як усною так і писемною.

Лексичні засоби китайської мови можна поділити на дві групи: власне-виражальні та зображально-виражальні.

Власне-виражальні засоби фразеології китайської мови не наділені властивістю виражати переносне, а саме метафоричне значення стійких словосполучень. Замість цього, вони наділені емоційно-оціночними та експресивними значеннями та відтінками і можуть надавати мові переконливу та яскраву характеристику. Вони користуються широким вживанням як і в літературно-художній мові, так і в публіцистичному і розмовному стилі сучасної китайської мови. Розглянемо приклад фразеологізму з емоційно-оціночним значенням:

骇人听闻 (hài rén tīng wén) – жахаючий; той, що наводить жах на людей. На відміну від власне-виражальних засобів, зображально-виражальні засоби фразеології китайської мови володіють властивістю надавати мові більше

яскравості та виразності. Фразеологізми даної групи передають метафоричний сенс і як правило, не вживаються у прямому сенсі.

Нижченаведені види фразеологізмів ми відносимо до зображальних та виражальних методів:

- Ченьюй 成语(chéngyǔ) - ідіоми;
- Гуаньюнюй 惯用语(guànyòng yǔ) - фразеологічні сполучення;
- Сехоуюй 歇后语(xiēhòuyǔ) - недомовки-іносказання;
- Суюй 俗语(súyǔ) - приказки;
- Яньюй 颜语(yán yǔ) - прислів'я;

В. Л. Пирогов, який переважно займався дослідженням фразеологізми японської мови, також у своїх роботах згадував і ченьюй. Він визнавав, що даний вид словесної конструкції, який в більшості випадків складається з чотирьох ієрогліфів відіграє особливу роль в китайській мові і до японської мови вони прийшли саме з китайської мови.

Ченьюй, які також називають «Готовими виразами» являють собою стійкі фразеологічні словосполучення, які побудовані відповідно до норм стародавньої китайської мови (найчастіше чотирьохслівне), семантично монолітне, з узагальнено-переносним значенням, яке має експресивний характер, функціонально є членом речення. Даний клас фразеологізмів володіє цілим рядом власних притаманних саме йому характерних рис. Згідно з М. П. Кочерганом (2001) насамперед ченьюй властива:

1. Архаїчна лексика, що обґрунтовано походженням виразу ченьюй, а саме від стародавньої лексики веньянь. Будова ченьюй повністю відповідає нормам веньяню з точки зору граматики та лексики.
2. Семантична цілісність. Оскільки ченьюй являє собою виражальний засіб, він не несе буквального сенсу. Якщо розбити цілий вираз ченьюй на окремі частини, вони будуть позбавлені власного сенсу, саме тому даний тип виразу є неподільним та цілісним і може виступати у якості окремого члена речення.

3. Еспресивне значення, яке додатково є у ченюй, що дозволяє йому відігравати естетичну роль. (Кочерган М. П. 2001).

Варто зауважити, що фразеологізми даного виду утворюються з різної кількості ієрогліфічних знаків. Вираз ченюй може містити в собі від чотирьох до чотирнадцяти ієрогліфів, але переважна частина, все ж таки, утворюється з чотирьох ієрогліфів, можуть мати в своєму складі як і синоніми так і антоніми. Цікавим фактом є те, що усі складові виразу ченюй на однаковому рівні залежать один від одного та мають закономірну послідовність змін рівних та ломаних тонів. Наведемо кілька прикладів для більш чіткої демонстрації фразеологізмів даного класу:

天衣无缝: «комар носа не підточить». (Дослівний переклад: «небо ціле, без швів»).

水滴石穿: «вода камінь точить». (Дослівний переклад: «вода капає, камінь наскрізь пробиває»). (Гу Бай Лінъ, 1989).

Гуаньюнюй являє собою стале словосполучення, яке складається з трьох морфем і має такі ж самі характеристики та властивості, як і інші фразеологічні одиниці китайської мови. До них можемо віднести яскраве стилістичне забарвлення, образність, еспресивність. Даний термін з'явився в китайській лінгвістиці набув масового використання у середині 20 століття. Однією з особливостей гуаньюнюй є те, що вони можуть використовуватися як і у своєму буквальному сенсі так і у не прямому сенсі. Даний вид фразеологізмів має властивість виражати характер і настрій, який передається через прислів'я та приказки китайської мови.

Сехоуюй являють собою вирази, які можна умовно поділити на дві частини. В першій частині представлятиме собою інакомовлення, а друга частина являтиме собою його сенс. Через те, що є можливим розподіл цього виразу на дві частини, ми маємо можливість вживати його як і у повному обсязі, так і в скороченому варіанті, тобто або дві частини разом, або лише першу його частину. Даний клас фразеологізмів становить доволі цікаве

завдання для науковців, оскільки станом на сьогодні він і досі не був детально досліджений, але у сучасній китайській мові його популярність набирає обертів. На думку науковців, однією із причин збільшення використання виразів *сехоуой* є те, що вони дозволяють виражати не повну думку або залишати місце для роздумів, що є притаманним для китайського менталітету.

Яньюй являють собою сталі вирази народної, усної творчості, які виражають глибоку народну мудрість. Яньюй є ритмізованим висловом, який несе в собі загальну думку, іносказання. Вирази цього класу являють собою також семантичну і синтаксичну єдність. Характерною ознакою яньюя є відсутність особових займенників та лексичних повторів, для них більш притаманним є узагальнений характер. В українській мові тотожним поняттям для даного класу фразеологізмів є прислів'я. Такі вирази, з граматичної точки зору, наділені синтаксичною завершеністю та зазвичай функціонують в якості завершеного речення в мові. Вони містять в собі образність, яка реалізується в таких літературних прийомах, як порівняння, метафора, алегорія. Варто прийняти до уваги той факт, що даний вид усної народно творчості має взаємозв'язок з класом фразеологізмів *суой*, але яньюй так само, як і *ченьюй* поділяється на два яньюї паралельної та непаралельної конструкції.

Для яньюї паралельної конструкції характерними є фонетичний паралелізм (закономірні чергування тонів), лексико-семантичний паралелізм (лексико-семантичні відповідності), граматичний паралелізм (аналогічна синтаксична структура) та кількісний паралелізм (однакова кількість слів). Наприклад: «不三不四» – негідник.

На відміну від яньюї паралельної конструкції, яньюї непаралельної конструкції не містить ознак паралелізму. Натомість, йому притаманні різноманітні структурні моделі. Наприклад: «一言既出，驷马难追» – слово не горобець, якщо вилетіло вже не спіймаєш. (叶芳来, 2005, с. 375 页).

Суой можемо ототожнити до українського поняття приказка. Суой являє собою стійке поєднання слів, яке характеризується метафоричністю та

експресивністю. Цей термін з'явився в китайській лінгвістиці лише у 60-х роках 20 століття, але не всі лінгвісти наважуються виділяти суую, як окремий вид фразеологізмів. Наприклад, Бархударов Л.С. не відокремлював суую від яньюй, науковець ототожнював ці два поняття та наводив наступний приклад: 天下没有免费的午餐: "tiānxià méiyǒu miǎnfèi de wǔcān" (дослівний переклад: "у світі не буває безкоштовних обідів"). Українським аналогом за сенсом, можу виступити прислів'я- "Безкоштовний сир тільки у мишоловці" (Бархударов, 1975 мои тези). Тим не менш науковець також зазначав, що наведений ним приклад не складається з чотирьох ієрогліфів і саме це і є ключовою відмінністю виразу суую, так само, як і яньюй від ченюй. Основною відмінною ознакою приказки від прислів'я є відсутність прямого повчального сенсу. Для суую доволі властивими ознаками є літературний стиль, єдність сенсу та його нероздільність. Варто зауважити, що через нестійкість структури китайських приказок типу суую, вони і досі сприймаються як складне завдання в галузі перекладу. Виділяють різні семантичні групи приказок, які характеризують:

1. Людину, а саме особисті людські якості;
2. Суспільно-політичне життя;
3. Моральні поняття.

В процесі нашої роботи, трохи детальніше ознайомившись з розрядами фразеологізмів у китайській мові, можемо зазначити, що кожен з них має свої характерні ознаки і кожен з них беззаперечно є унікальним, але дане питання, ще потребує більш детального дослідження. У той же час, наукові праці вітчизняних фольклористів і вчених-сходознавців можуть виступити, як якісна база для подальших досліджень з даної тематики, тому вивчення прислів'їв та приказок китайської мови є необхідним. Вище зазначені аргументи підкреслюють важливість даної теми і визначають актуальність дослідження. Лише за останні двадцять років синологи почали приділяти

особливу увагу вивченню такому доволі цікавого розряду фразеологічних одиниць китайської мови , як прислів'я та приказки.

Висновки до розділу 1

Фольклор є важливим історико-культурним етапом кожної мови, який безумовно включає в себе прислів'я та приказки, які в свою чергу, є особливим способом самовираження в культурі Китаю та перш за все, вони виражають світогляд китайського народу, розуміння якого є надважливим завданням для лінгвістів та перекладачів. Звертаючись до семантики, під цим визначенням, ми розуміємо сенс мовних виразів в конкретних умовах їх використання. Семантика прислів'їв будь-якої мови має національно-культурні характеристики, на чому ми також зосередили нашу увагу у першому розділі нашого дослідження, але більш детально даний аспект, разом з лексичними особливостями прислів'їв та приказок китайської мови, маємо також розглянути і в наступному розділі нашої роботи.

В ході першого розділу нашого дослідження, найбільше уваги ми приділили аналізу загальних теоретичних досліджень фразеологізмів та розкрили саму суть поняття прислів'я та приказки в китайській мові. Прислів'ям можемо вважати короткий образний вислів, який зазвичай носить повчальний характер, а приказка – це широкоживаний та загальноприйнятий вираз, який несе переносне, метафоричне значення. Також, ми проаналізували різницю між цими двома поняттями. Ми детально розглянули та дослідили дані твердження з різних точок зору, запропонованих як і вітчизняними так і зарубіжними науковцями.

В процесі нашої роботи, одним з висновків до якого ми дійшли є те, що в основному думки науковців розходяться на дві точки зору у питанні прислів'їв та приказок. Перша група схиляється до думки, їх необхідно віднести до складу паремій. Друга група науковців, таких як Фу Хуанцін (2002) з впевненістю заявляють, що приказки та прислів'я необхідно класифікувати не до паремій, а навпаки до фразеологічних єдностей. Така розбіжність у поглядах науковців додатково підтверджує, що необхідно продовжувати більш детально досліджувати прислів'я та приказки.

Мова являє собою інструмент для передачі накопичених знань носієм культури, який відображає характеристики нації, її ставлення та погляди життя та безпосередньо самі цінності народу.

Ми можемо дійти висновку, що у китайському мовознавстві, поняття прислів'я та приказок залежить від їх походження та складу. Переважно, вони вживаються в усному спілкуванні, але вони користуються досить широким використанням також і в літературно-художньому стилі. Головною метою прислів'їв та приказок є надання національної оцінки об'єктивних явищ та прояв національного світогляду. Досліджуючи прислів'я та приказки Китаю, варто звертати особливу увагу на їхню виразність, глибокий сенс, семантику для їх правильного трактування та розуміння, особливо іноземцем, беручи до уваги різницю між менталітетом західних та східних національностей.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИСЛІВ'ІВ І ПРИКАЗОК У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1 Особливості та суть поняття прислів'їв та приказок в китайській мові.

У всіх народів світу, прислів'я та приказки репрезентують багатство мови з точки зору культури та лексикології. Будь-якій мові властиво змінюватись та розвиватись с розвитком самого суспільства, у зв'язку з чим, прислів'я та приказки також можуть набувати нового змісту та нових особливостей з точки зору семантики та лексики. Як ми вже зазначали в ході нашої роботи, процес дослідження прислів'їв та приказок не є завершеним та знаходиться у стані постійного оновлення та змін. В свою чергу, даний процес засвідчує динамічність та гнучкість самої їхньої структури та семантики.

Для більш детального проведення аналізу прислів'їв та приказок, нам також необхідно дослідити та розглянути сферу їхнього походження. Відомо такі теорії походження:

1. Релігійні вірування, головним чином буддизм та даосизм, вплинули на формування прислів'їв та приказок китайської мови.

Наприклад: 佛要金裝, 人要衣裝 fú yào jīn zhuāng, rén yào yī zhuāng (Будду потрібно покривати золотом, а людини - одягом),

2. Одним з найвагоміших факторів, який вплинув на формування китайських прислів'їв та приказок також став вплив іноземної культури, оскільки на території сучасного Китаю протягом довгого періоду часу, також проживали представники інших народів і багато з них проживають на даній території і сьогодні.

Як приклад, наводимо прислів'я, яке прийшло до китайської мови від представників казахського народу: 馬是人的翅膀, 飯是人的力量 mǎ shì rén de chì bǎng, fàn shì rén de lì liàng (Кінь – крило людини, а рис - його сила»).

3. Життя та побут представників простого робітничого класу безпосередньо справив вплив на формування прислів'їв та приказок в китайській мові. Маємо зауважити, що такий фактор походження прислів'їв та приказок характерний для переважної більшості народів світу, тому не дивною що в китайській мові цей фактор також залишив своє відображення.

Наприклад: 若要來年害蟲少, 今年鏟盡田邊草 («Щоб в наступному році було менше шкідників, потрібно ретельно просапати поле в цьому році»). Література в будь-якій мові справляє вплив на прислів'я та приказки, переважно через міфічні персонажі або народних героїв і китайська мова не є виключенням.

Наприклад: 虎怕插翅, 人怕有志 hǔ pà chā chì, rén pà yǒu zhì («Боятися тигра крилатого, боятися людини з сильною волею»).

В китайській мові прислів'я та приказки являють собою семантичні та синтаксичні єдності. В свою чергу, Вен ь Дуаньчжен (2004) зазначив, що у структурі прислів'їв та приказок китайської мови, завжди проявляється образ алегорії і однією з їх головних ознак насамперед є експресивність, такі як метафора, порівняння, уособлення. Вони головним чином, вживаються в усному мовленні, а також в літературно-художньому стилі, передаючи особливості мови персонажа.»

Окрім вище зазначеного, Вен ь Дуаньчжен (2004) також висував наступні твердження:

1) безліч прислів'їв має глибокий філософський зміст та виражає мудрість китайського народу.

2) деякі прислів'я виражають традиційні ідеї китайського народу і мають відношення до різних сфер життя.

3) певний ряд прислів'їв був створений в результаті життєвого народного досвіду і тому вони відіграють повчальну роль та передачі практичного досвіду.

Вчений також стверджував, що основною метою прислів'їв та приказок є повчання та передача накопичених знань (温端政, 2004).

Згідно з даного твердження, вчений поділив систему мови на дві групи:

1. З першої точки зору, мова поділяється на мову виразів, мову цитат та мову опису. Сама ж мова виразів несе в собі повчальну функцію та функцію передачі знань. До описової мови, він включив усі ідіоми та значну кількість фразеологічних зворотів. До складу цитатної мови входять вступ та примітки. Додатково до цитатної мови можемо включити недомовки-іносказання.

2. З другої точки зору, можемо виділити фразеологічний зворот з описової мови за допомогою паралельної структури. Структура цього типу має семантичне, граматичне та фонетичне значення. Наприклад: 蛮不讲理 *mán bù jiǎnglǐ* – Не рахуватися ні з якими доводами;

入木三分 *rùmùsānfēn* – Торкнутися самої суті. З прикладів можемо бачити, що до цієї структури входить фразеологічний зворот, але не входить прислів'я.

Таким чином, можемо надати характеристику прислів'ям китайської мови з точки зору форми та змісту.

Прислів'я з точки зору форми:

- 1) являють собою прості вирази;
- 2) мають відносну стійкість;
- 3) мають паралельну і непаралельну конструкції.

Китайські прислів'я з точки зору семантики:

- 1) користуються широким використанням;
- 2) є результатом практики та досвіду народу;
- 3) охоплюють різноманітні сфери життя;
- 4) містять в собі глибокий філософський зміст;
- 5) мають повчальний вплив на людей;

б) мають як і пряме так і переносне значення одночасно.

В усіх мовах світу, включаючи і китайську мову, прислів'я та приказки створюються, як наслідок усної народної творчості та використовуються в побуті самим народом. Відповідно, кількість тем, які охоплюють прислів'я та приказки, достатньо велика.

Зважаючи на специфіку китайської мови, ми також маємо зазначити і про лексичний аспект прислів'їв та приказок в китайській мові. Деякі науковці, з точки зору лексики, відносять фразеологізми китайської мови до національно-специфічних реалій. В свою чергу Абабілова Н. М. та Усаченко І. М. (2017, с.4-9), спираючись на думку С.І. Влахова та С.П. Флорина надають наступне визначення поняттю національно-специфічних реалій: «реалії – це мовні одиниці, які несуть в собі інформацію про мету, інтереси, особливості способу життя та історичного минулого, які є характерними виключно для тієї чи іншої національно-лінгвокультурної спільноти».

Е.М. Верещагін та В.Г. Костомаров згідно до Абабілової Н. М. та Усаченко І. М. (2017, с.4-9) виділяють фразеологізми, як один з видів мовних реалій та для обґрунтування свого твердження надають наступний приклад: 兰摧玉折 lán cuī yù zhé (дослівний переклад: орхідея зламалась, нефрит розколовся; переклад: смерть талановитої людини).

Також один з прикладів чітко демонструє нам національно-специфічні реалії, а саме мислення китайського народу з урахуванням культурної специфіки представників даної національності: 老虎头上搔痒 lǎohǔ tóushàng sāoyǎng (дослівно: чесати тигру голову; переклад: грати з вогнем).

Враховуючи наведені твердження, можемо зазначити, що наведені реалії відображають національну специфіку культури Китаю, яка неподільно пов'язана з історією суспільства, а також з предметами та явищами матеріальної та духовної культури.

2.2.Етапи дослідження становлення прислів'їв та приказок у китайській мові

Розглянемо етапи дослідження становлення прислів'їв та приказок у китайській мові. Звернемо увагу на те, які саме з цих етапів відповідають поставленим завданням нашої роботи:

Етап №1: провести детальну вибірку термінів, пов'язаних з дипломатичною сферою. Завдяки ретельному відбору, ми змогли проаналізувати та відібрані прислів'я та приказки китайської мови і приклади яких ми надали у Додатку нашої роботи.

Етап №2: провести ретельний аналіз як саме виникли та конкретно становлення прислів'їв та приказок у китайській мові з історичної точки зору. У ході даного етапу нашої роботи шляхом описового методу нам далось проаналізувати витoki даної проблематики та виконати аналіз методів вивчення термінології, які використовуються у лінгвістиці станом на сьогодні. Крім того, шляхом аналізу загальнодоступної інформації ми повели систематизацію, того яку саме позицію займають прислів'я та приказки китайської мови на сучасному етапі розвитку мовознавства.

Етап №3: розкрити структурно-семантичні особливості прислів'їв та приказок у китайській мові, що стало можливим завдяки чіткому визначенню змісту сенсу прислів'їв та приказок китайської мови, обґрунтуванню термінів шляхом проведення детального аналізу дефініцій.

Висновок до розділу 2

Запропонована методологія нашого дослідження містить у собі структурований характер.

В ході виконання нашого дослідження ми вдалися о використання цілого ряду наукових методів, а саме описового, методу суцільної вибірки матеріалу для укладання реєстру прислів'їв та приказок у китайській мові. Вдалися до використання методу аналізу дефініцій, що посприяв визначенню понятійного змісту терміну та методу компонентного аналізу, який дав нам змогу з'ясувати структуру прислів'їв і приказок та сенсу, у якому вони мають вживатися.

Загалом ми виокремили головні етапи дослідження прислів'їв та приказок у китайській мові, які допомогли нам зробити висновки пов'язані з структурного та семантичного аспекту прислів'їв та приказок у китайській мові, а також їхнього функціонування, що було одним з найважливіших питань у нашій роботі.

Загалом, ми також усвідомили, що структурована методика є надзвичайно важливою для якісного проведення дослідження. Без неї, ретельний аналіз поставленого завдання є абсолютно неможливим.

РОЗДІЛ 3.

СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ І СКЛАД ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

3.1. Особливості термінотворення прислів'їв та приказок в китайській мові

Згідно з аналізом наукових джерел у попередніх розділах нашої роботи, у питанні дослідження прислів'їв та приказок науковці мають протилежні думки, але усі вони погоджуються з тим, що прислів'я та приказки будь-якої нації насамперед відображають її життєвий досвід та культурні засади.

Аналогічної думки дотримувались і такі науковці як В. М. Млкієнко та Т. Г. Нікітіна. Вони стверджували, що приказки та прислів'я є одним з найбільших скарбів усної народної творчості, який насамперед передає досвід нащадкам.

Л. Т. Жигжитова (2019, с. 67) зазначає, що на сучасному етапі розвитку лінгвокультурології, ще не висвітлено єдиної точки зору на питання, в як відрізняються між собою приказки та прислів'я. Наразі існує лише думка про те, що приказка висвітлює судження та володіє завершеною думкою, а прислів'я- це лише словосполучення, що виражає часткове судження.

Відомі науковці, які займалися дослідженнями у лінгвістичній сфері, стверджують, що прислів'я являє собою ритмічний вираз, який має своє логічне завершення та несе у собі повчальну мету (Кобякова, 2013). Тобто приказка несе в собі якесь поняття, а прислів'я - судження (Корунець, 2003).

Дослідження теми прислів'їв та приказок розпочалося дуже давно і триває донині. Дана тема багаторазово досліджувалась у сфері фольклору, лінгвокультурології, лінгвістики та у багатьох інших сферах.

Дане дослідження було здійснене в напрямку когнітивної та лінгвокультурологічної сфери оскільки саме комбінація застосованих нами методів допомогла нам виконати поставлені завдання.

Застосований нами когнітивний метод дозволив нам детально обґрунтувати сам процес роз тлумачення сенсу, яких знаходиться у прислів'ях та приказках, а підхід з точки зору лінгвокультурології допоміг нам висвітлити у роботі як саме мова впливає на розуміння та прояв культури народу (Абабілова, 2014, с. 368).

Згідно до твердження Л. Є. Азарової (2019), когнітема являє собою сукупність когнітивних ознак, яка виражає саму суть прислів'я. Важливим фактом є те, що у китайській мові наявна велика кількість прислів'їв, у яких є одна спільна когнітема, наприклад когнітема пов'язана з навчанням.

读不尽的书, 走不完的路 (Читання книг не знає меж, так само як не існує меж для доріг, які не можливо пройти);

活到老学到老 还有三分学不到 (Скільки живеш на цьому світі, стільки і навчайся, завжди буде щось чого ти ще не знаєш);

学不厌老 (досл. «Вчитися ніколи не пізно»);

百尺竿头更进一步 (досл. «Навіть стометровий бамбук може вирости ще вище» (Якщо людина дійсно чогось хоче, вона обов'язково досягне бажаного);

千里之行始于足下 qianli zhi xing, shiyu zuxia (Подорож тривалість тисячі кілометрів починається з першого кроку). Прислів'я з аналогічним сенсом існує також і в англійській мові, наприклад: «A journey of thousands miles starts with a single step».

Приклад прислів'я наведений нами китайсько мовою містить у своєму складі когнітему, яка криється у тому що найскладнішим завжди є почати щось нове. Згідно з вищенаведеними прикладами можемо дійти висновку, що когнітема, як правило містить у собі найголовніший сенс.

Згідно до твердження Н. Ф. Алефіренко, вербальний являє собою мовний механізм, який утворюється шляхом поєднання двох компонентів, а саме структурного та інформаційного та утворює безмежну кількість видозмінених приказок та прислів'їв. Дане явище набуває яскравого

вираження, коли відбувається запозичення лексики між двома культурами, оскільки, як усім нам відомо, коли відбувається іншомовне запозичення, народ, який запозичив певну лексику з іншої мови може вносити власні корективи у її склад.

Таким чином, додатково спираючись на думку таких науковців, як Л. Є. Азарової та Л. Є. Горчинської (2019) можна зробити висновок, що інтеграція китайських прислів'їв в український комунікативний простір є досить великою та впливовою. Переносу китайських паремій в український комунікативний простір сприяють численні мовні контакти між представниками даної національності, що в свою чергу обумовлено домінуючим положенням КНР у світі. Завдячуючи активній міжнародній комунікації в результаті ми можемо отримувати інтеграції і взаємопроникнення мовних картин світу.

3.2. Структура прислів'їв та приказок в китайській мові

Структура китайських прислів'їв має свою унікальність, ми можемо визначити такі три основні функції:

1. Компактність і збалансованість.
2. Довговічність і життєва сила.
3. Простота і збалансованість.

Знання прислів'їв – це інструмент для навчання, тому він повинен бути компактным і легким для запам'ятовування, тому конструкція яка використовується, повинна бути максимально компактною. Ущільнення відбувається наступним чином

Відокремлюють кілька шарів: лопатковий, що складається з двох частин, шляхом видалення середнього дихального поясу скорочування:

- Прислів'я 一人做事一人当 yī rén zuò shì yī rén dāng (Азарова Л. Є., Горчинська Л. В., 2019)

Здійснення скорочень з матеріального сенсу. Такі спрощення є звичайними у сферах сільського господарства та погоди.

Оскільки ступінь спрощення такого роду прислів'їв дуже висока, важко зрозуміти таке прислів'я, якщо його не розуміти. Це також впливає на прояснення структури балансу, як за синтаксичним матеріалом, так і за будовою.

Публіцистичний стиль має широкий запас різних жанрів і відповідно фразеологізми володіють величезним запасом тем. Шляхом проведення детального аналізу прислів'їв китайською мови та аналізу того які саме функції вони виконують, ми можемо стверджувати, що велика кількість із них може бути поділена на конкретні групи за семантичним фактором:

1. Прислів'я, які несуть у собі заклик любові та відданості батьківщині, наприклад:

吃一塹，长一智 chī yī qiàn, zhǎng yī zhì – падаючи, ми вчимося йти безпечно; 人逢喜事精神爽 rén féng xǐ shì jīng shén shuǎng – радість надихає людей; 可以共患难，不可以共欢乐 - один народ може разом пережити труднощі, але не може разом розділити щастя.

2. Прислів'я, у яких закладено піднесення явища любові, дружніх стосунків, сімейні цінності та інше. Наприклад: 家有一老人，如有一宝 - стара людина в домі, теж саме що і скарб.

患难见真知 huànnàn jiàn zhēnzhī – згуртування – це сила, а самоізоляція – знесилення;

爱不是占有，是欣赏 – любити когось, означає не володіти цією людиною, а поважати її;

广交友无深交 – той, хто має багато знайомих, немає справжніх друзів;

隔岸观火 - бути байдужим до чужого горя. Це прислів'я за своїм сенсом відповідає нашому прислів'ю: «моя хата с краю».

3. Прислів'я, в основі яких лежить повчання етикету та виховання, наприклад:

人要脸树要皮– людина має настільки ж сильно цінувати власну честь, як дерево цінує свою кору; 路遥知马力, 日久见人心– людину можна пізнати, після того як з’їсти з нею мішок солі.

4. Прислів’я, що допомагають висловлювати особисту точку зору мовця з різним емоційним забарвленням, наприклад: 驴粪蛋子表面光- красивий зовні, але порожній всередині; не все те золото, що золотом відблискує; 几家欢喜几家愁- що для одного добре, то погано для іншого; 说一不二 – бути людиною свого слова, дотримуватися свого слова; 人过留名, 演过留声- коли людина піде, вона після себе залишить своє ім’я, як гуска яка пролітаючи залишає за собою звук свого крику; 开门揖盗 kāi mén yī dào – відкрити ворота та з поклоном зустрічати бандитів (пускати вовка до вівчарні), 见风转舵- діяти відповідно до ситуації, 坐而言, 不如起而行- дії говорять за людину більше ніж слова.

5. Прислів’я, що описують буденне життя, народний досвід та складнощі, через які людям доводилось проходити, наприклад:

见风转舵 jiàn fēng zhuǎn duò – змінюй тактику для того, аби обійти труднощі; 穷则变, 变则通- чим більше змін у твоєму житті, тим більше шансів змінити своє життя на краще; 前怕狼, 后怕虎- дослівний переклад цього прислів’я може виглядати наступним чином- «боятися вовка, який попереду та тигра, який позаду», але враховуючи основну суть, яке передає це прислів’я, вважаємо за краще перекласти його наступним чином- «боятися усіх та усього; жити постійно задивляючись назад».

6. Прислів’я, в яких закладено сенс піднесення порядних та працьовитих людей, наприклад: 天道酬勤 tiān dào chóu qín – працьовитість буде нагороджена з небес; 活到老, 学到老 huó dào lǎo, xué dào lǎo – вік живи, вік учись; 滴水穿石 dī shuǐ chuān shí – терпіння і труд все перетруть);

Давайте разом поговоримо про типи одиниць. Я сподіваюся, що з цієї дискусії ми зможемо знайти невідомі відмінності між цими трьома тонкими відносинами. Тонкий зв'язок між ними може бути однаковим або різним.

Ідіоми цих трьох типів одиниць мають свої унікальні особливості. Ідіоми, які тривають вічно. Завдяки своїм характеристикам він займає дуже важливе місце в серцях людей і стає мовним матеріалом, який люди люблять чути та використовувати. матеріали; прислів'я з більш популярною мовою також стали своєрідними ідіомами, які часто вживаються в житті людей; і решта

Постскриптом є унікальним для китайської мови. Вони тісно пов'язані з їх структурним форматом.

Ідіома. Ідіоми мають виразну силу, яку не можуть зрівняти звичайні слова. Це найуживаніші сталі вирази. Фрази, які ми продовжуємо використовувати донині. Видно, що увага людей до ідіом не припиняється. Більшість ідіом складаються з чотирьох символів, але є дуже мало ідіом, які складаються з інших символів.

Сутність кожної національної мови теж знайома кожному з нас. Форма фразеологізмів лаконічна і витончена, і це також ідіома, яку люди сьогодні використовують частіше. Але чи всі це добре розуміють? Чи знаєте ви, що таке ідіома? Це питання ще належить дослідити. Слово ідіома, як впливає з назви, можна інтерпретувати для готових заяв. Отже, що таке готове речення?

Причина, чому ідіоми можна розглядати як готові речення, насправді полягає в тому, що ідіоми не використовувалися з давніх часів. Неодноразово використовувалися людьми. Згодом люди продовжували цитувати його знову і знову, через що ідіома стала для фіксованих заяв. Ці вирокі здавна вживалися в народі і виносилися. Власне, є пропозиція ідіом полягає у визначенні ідіом. Багато вчених дають визначення ідіомам, і це загально визнано.

Визначення ідіоми полягає в тому, що це різновид ідіоми, яка є усталеною фразою, яка передавалася протягом тривалого часу. що

Основною формою є чотирисимвольна сітка зі строгою структурою, яку неможливо змінювати, додавати чи видаляти за бажанням. Ми могли б також посилатися на визначення, яке базується на анотаціях у деяких словниках, поясненнях у сучасних підручниках китайської мови та поясненнях у монографіях ідіом.

Словник пояснює прислів'я так:

«Закріплені речення, поширені серед мас, відображають глибокий даосизм простими і популярними словами. Наприклад, «Three Stooges — це краще, ніж Zhuge Liang», «Триста шістдесят рядків, кожен рядок ідеальний». Юань», «Нічого важкого в світі немає, тільки хто хоче».

(Останній «Сучасний китайський стандартний словник» 2004 року під редакцією Лі Сінцзяня пояснює прислів'я так: «Тип ідіоми - це усталене речення, широко поширене в народі, яке використовує коротку та популярну мову. Висловлені глибокі істини є кристалізацією життєвого досвіду народу. Наприклад, «верхня балка не пряма, а нижня — крива»

«Диму без вогню не буває», «Хочеш бути багатим — спочатку побудуй дороги» тощо».

Чжан Іпен склав «Збірку прислів'їв»:

«Прислів'я виникають із звичаїв народу і глибоко вкорінюються в благодатний ґрунт народного життя. Це той дорогоцінний досвід, накопичений людьми всіх національностей світу своєю багаторічною працею, боротьбою і життям.

Енен Джіятай і Чень Тіхонг вважають: «Прислів'я – це сіль мови, вони народжені в океані життя, вони є відображенням життя і боротьби людей. Це кристалізація досвіду війни, а також дуже багата колекція скарбів усної словесності в скарбниці народної словесності».

«Збірник народних прислів'їв», складений Цзян Феном і Ван Ци: «Важливою формою усної творчості народу є прислів'я, які створюються людьми з покоління в покоління. Її створювали, постійно вдосконалювали та збагачували через усну передачу від покоління до покоління, ставши

різновидом води, кращою за джерельну. Використовуйте чітку мову. Це підсумок досвіду народу в його багаторічній життєвій і боротьбильній практиці, а також Це кристалізація колективної мудрості народу, яка «репрезентує дуже складні явища з дивовижною точністю».

(«Що таке прислів'я? Протягом століть існували різні думки. Хтось може сказати «прислів'я», загальне прислів'я, «прислів'я», «чутки», «Прислів'я, чутки за звичаями», «Люди, які поширюють чутки, — це народні звичаї та місцеві дискусії того часу», Або можна сказати, що «Прислів'я — це прості слова, прості слова, сказані на вулиці, вульгарні та сленгові, змістовні, але не претензійні, нічим не кращі за прислів'я».

У народі ходили лаконічні, популярні й змістовні речення. Більше розмірковують над досвідом життя та боротьби людей. «Це також форма народної літератури. Важко помітити, що останнє видається більш ефективним, тоді як багато попередніх думок односторонні та упереджені.

Визначення ідіом є унікальним для китайської культури і є характеристикою, створеною людьми в їх повсякденному житті, спеціальна мовна форма.

1. Словникові анотації

Щоб зрозуміти, що таке ідіома, нам потрібно звернутися до погляду словника на ідіому. Нижче наведено деякі анотації словників щодо 歇后语.

(1) «Сучасний словник розв'язування китайських задач» стаття «歇后语»: «Вид ідіоми. Вид ідіоми, поширеної в народі. Подібний до загадок і відповідей. Він складається з двох частин і має загадковий характер. Наприклад, "Німий їсть *Coptis chinensis* - є страждання, які неможливо висловити".

Ви можете сказати лише першу частину, і нехай люди вгадають значення другої частини, наприклад, «слон розміщений на дошці Го». «Шах», щоб вказати «неправильну кількість ходів»; ви також можете сказати дві частини одночасно. Взагалі можна розділити дві категорії:

(1) Метафоричні зауваження. Перша частина — метафора, друга — метафора -пояснення попереднього. Наприклад: «Кролячий хвіст – не росте»; «Чжуге Лян нахмурився – -План йде від серця»; "Тофу розрізають швидким ножом - світло з обох сторін"; "Кунжут цвіте – стабільно високий'.

2. Омофонна ідіома. Використовуйте риторичний прийом гомофонічних каламбурів, щоб натякнути на справжнє значення. Наприклад: «Прив'яжіть куряче пір'я до телефонного стовпа — такий великий пилосос»; «Сурміть у вікно — «Мінь (слава) надворі»; «Розбити каструлю — запитати (просити) до кінця». "63

Словник пояснює ідіому так: «Речення, що складається з двох частин, перша частина схожа на загадку, а друга частина схожа на відповідь на загадку. Зазвичай говориться лише перша частина, але початковим наміром є друга частина. Як "Глиняний Бодхісаттва переходить річку - це важко для себе" Бао', 'племінник запалює ліхтар - як завжди (дядько)'. "64

«Своєрідна ідіома, що складається з двох частин. Перша частина — здебільшого образне порівняння. Це метафора або певна річ чи явище, а остання частина пояснює, що це справжнє значення. Зазвичай просто кажуть раніше Частину цього, початковий намір, що стоїть за ним, залишають людям для розуміння. Наприклад, «Ласка вітає курку з Новим роком — погано».

З опису в наведеному вище словнику ми можемо переконатися, що ідіома складається з двох частин.

Перша частина схожа на обличчя загадки, а остання частина схожа на відповідь на загадку. Зазвичай згадується лише перша частина, але початковий намір - остання частина. точка. «Сучасний китайський словник вирішення проблем» також запропонував, щоб категорії хіеһоуу включали метафоричне хіеһоуу та гармонійне хіеһоуу.

3.3. Семантичний аналіз прислів'їв та приказок в китайській мові

Приказки та прислів'я як і в будь-якій мові, так і в китайській мові являють собою готові вирази, які укорінюються у пам'яті та передаються із

покоління у покоління. Загальноприйнятим є той факт, що вони висвітлюють менталітет, буденне життя та унікальні ознаки кожного народу світу. Причиною цьому є те, що вони є плодом усної народної творчості і саме тому в них закладений культурний код нації. Це є одним з факторів, який дозволив їм дійти до наших днів у своєму початковому вигляді. Культурний код нації видніється через прислів'я та приказки у кожного народу по різному, однак у китайського народу, його можна часто розгледіти завдяки таким суто-китайським явищам, як дракон, нефрит, яшма та багато іншого. Беручи до уваги вищенаведені фактори, не варто забувати про те, що існують і загальноживані приказки та прислів'я, сенс яких може бути нейтральним, тобто їхній сенс може бути зрозумілим та актуальним у всьому світі. Варто зазначити, що для перекладачів практичний досвід перекладу фразеологізмів є надзвичайно важливим, оскільки без цього багажу знань, неможливо встановити комунікацію з представниками китайського народу вище ніж на базовому рівні.

Спираючись на думку відомого науковця М. П. Кочергана (2001), ми можемо зазначити, що він вважає більш доцільним прибрати роз тлумачення сенсу приказок та прислів'їв з наукових посібників для того, щоб приховати ту роль, яку відіграють вільні за сенсом словосполучення у фразеологічних зворотах та оскаржити те, що фразеологія може впливати на формування сенсу слова. Натомість науковець рекомендує перемістити цю інформацію до того сенсу слова, від якого і породжується його метафоричність.

Варто звернути увагу на те, що В. Н. Ярцева у своїх роботах теж наголошувала, питання відношення приказок та прислів'їв до складу фразеології викликає багато дискусій серед вчених.

Г. Л. Пермяков (1970) довгий час присвятив дослідженню прислів'їв та приказок різних народів. Він вважав, що вони являють собою стабільне явище, що дуже подібне до фразеологізмів, але він також думав, що їх можна називати логічними одиницями та також пропонував називати їх повноцінними художніми текстами, які відображають вже існуючу реальність. Тобто ми

можемо бачити, що навіть у Г. В. Пермякова не було одного чіткого погляду на це питання. При цьому, на його думку, приказки являють собою стійкий сформований вираз, які у порівнянні з прислів'ями в більшості випадків остаточно формуються в контексті, тобто вони створюють незакриті позиції. Варто звернути увагу також і на те, що науковець не ототожнював ці три поняття, а навпаки наполягав на тому, що їх необхідно відокремлювати один від одного. Таким чином, згідно до його пропозиції, приказка та прислів'я виступають у якості маркерів для окремих ситуацій або стосунків, в той час як фразеологізми він розглядає у якості маркерів для певних речей. Беручи за основу дане припущення, можемо сказати, що вірогідно фразеологічні вирази можуть бути поставлені до одного ряду з приказками та прислів'ями, аде ми аж ніяк не можемо стверджувати що ці поняття є однаковими, тому що не всі фразеологічні вирази володіють формою пропозиції і навіть ті вирази, що нею володіють не можуть повністю висвітлювати досвід народу. Ці вирази відіграють допоміжну роль у формуванні ситуації, в той час як приказки та прислів'я не формують, а вже є заручниками ситуації і тому використовуються вже у тих ситуаціях, до яких вони мають приналежність.

В. Мідлер (1994) та А. Тейлор (1931) зазначали, що приказки та прислів'я являють собою усім відомий феномен народної творчості, який постійно передається у спадок від нащадків та є втіленням реального життєвого досвіду людей і їх системи цінностей. Демиденко Г. Г. (2016) зазначає, що за словами В. Н. Телія, прислів'я представляє собою явще, що формувалось на протязі багатьох віків шляхом втілення та відображення повсякденного побуту та культури їх безпосередніх представників (1996).

Китайська мова багата на словесні ресурси. Виразні можливості лексичних засобів китайської мови досить різноманітні. Детальне вивчення і обґрунтування експресивних можливостей китайської лексики є актуальними і на сьогодні. З точки зору виразності та експресивності, лексичні засоби у китайській мові можна сміливо розділити на два види, а саме на власно-виражальні та зображально-виражальні. (Тригуб, 2019).

Зображально-виражальні засоби мають змогу висвітлювати не пряме значення, а саме метафору у стійких виразах. Вони додають виразність, але як правило, вони не трактуються у своєму прямому сенсі, в них міститься більше закладеного всередині не прямого сенсу та яскравого опису предметів. В той час, як Власне-виражальні засоби містять у собі емоційним, оцінювальним, експресивним сенсом. Вони користуються широким використанням в художньому та публіцистичному стилях на сучасному етапі розвитку китайської мови. Завдяки ним до мови додається додатковий блиск та відчуття переконливості.

Зображально-виражальні засоби включають в себе нижченаведені види фразеолгізмів:

- Ченьюй 成语(chéngyǔ) - ідіоми;
- Гуаньюньюй 惯用语(guànyòng yǔ) - фразеологічні сполучення;
- Сехоуяй 歇后语(xiēhòuyǔ) - недомовки-іносказання;
- Сююй 俗语(súyǔ) - приказки;
- Яньюй 颜语(yán yǔ) – прислів'я.

Ченьюй представляю собою сталий фразеолгічний вираз, що складений відповідно до стандартів давньої китайської мови, а саме веньяню. Воно не роздільне семантично і несе у собі загальний не прямий сенс. Даний вид фразеолгізмів китайської мови справляє велике враження та запалює інтерес практикуючих перекладачі, оскільки вирази даного виду фразеолгізмів можна зустріти найчастіше порівняно з іншими видами у текстах найрізноманітнішого жанру. Оскільки даний вид фразеолгізмів бере свій початок від давньої китайської мови, ми маємо змогу виокремити ознаки, які є характерними лише для нього:

1. Архаїчна лексика: це обґрунтовується історичними умовами походження ченьюй від давньої китайської мови, а саме від веньянь. У складі цих виразів до наших днів дійшли як і граматичні стандарти веньяню так і лексичні складові.

2. Семантична неподільність: ченюй містить у собі не пряме значення, саме тому, якщо вираз розбити на окремі складові, окремо вони не матимуть своє звичне значення. Ченюй функціонує в якості окремого члену речення і не є тим, якого можна розділити.

Згідно твердження Бондаренка (2016), ченюй також володіє експресивністю і тому може виконувати у тексті функцію естетики.

Торкаючись теми структурних та граматичних особливостей виразу ченюй, варто звернути увагу на те, що до складу ченюй може входити різноманітна кількість ієрогліфів. Як правило від чотирьох до чотирнадцяти, але більшою популярністю у використанні на сьогодні користуються ті, що складаються переважно з чотирьох ієрогліфів, що обумовлено тенденцією мови до спрощення.

Найпопулярнішою моделлю виразу ченюй, який складається з чотирьох ієрогліфів, є паралельна конструкція. Вона базується на основі парності, а саме фонетичної, граматичної та семантичної, але бувають і виключення коли паралелізм не дотримується завжди конструкції виразу. Найважливішим є саме граматична парність, оскільки саме вона є базою для паралельної конструкції. Наприклад: 甜言蜜语- компліменти, слова, солодкі як мед. У більшості випадків такий вираз використовується, щоб наговорить комусь лестощів та приємних компліментів.

Варто зауважити, що однією з багатьох особливостей паралельної моделі ченюй є те, що вона дозволяє утворювати нові фразеологічні вирази. Утворення нових виразів ченюй, згідно твердження науковця І. В. Войцеховича, відбувається через підставлення так званих парових ієрогліфів, тобто тих, які позбулися свого власного значення, коли стали частиною фразеологічного виразу, наприклад такі ієрогліфи, як 东, що означає «схід», та ієрогліф 西, який означає «захід». Шляхом поєднання цих слів утворився наступний вираз: 东问西找- шукати усюди, де тільки можливо.

Гуаньюй являє собою вираз, який складається з трьох морфем та йому властиві такі самі ознаки, як і іншим фразеологізмам китайської мови. Насамперед це образність, експресивність та стилістична складова. Гуаньюй особливий і тим, що його набагато простіше зрозуміти слухачеві під час усної бесіди та вони чітко виділяються і кидаються на око у текстах. Якщо ченюй вже набув своєї популярності досить давно, популярність виразів гуаньюй набирає обертів лише а сучасному етапі розвитку мови. Наразі його частіше можна зустріти у текстах та промовах політичної тематики та і у публіцистичному жанрі також, але все одно найбільшого використання даний вид вираз здобув саме в усній комунікації, саме через те, що він в основному несе у собі простий сенс, пов'язаний з буденними речами, але в той же час є досить легким для запам'ятовування. Також, гуаньюй в доволі багатьох випадках може відображати настрої приказок та прислів'їв. Наприклад, як вираз зі значенням «ревнувати когось до когось», але дослівно можемо його перекласти, як пити уксус- 吃醋.

Сехоуой являє собою вирази, які умовно можемо поділити на дві частини. Перша частина являтиме собою іносказання, а друга його роз'яснення. Станом на сьогодні і досі не існує точного відповідника такому поняттю, як сехоуой у вітчизняній науці, насамперед тому, що він заключає у собі досить специфічні значення, які пов'язані саме зі специфікою та елементами китайської мови. Даний вид фразеологізмів і досі не був досліджений повною мірою, однак через свою специфіку розподілу на дві частини, він також набирає обертів, оскільки через свою незвичну будову та способи використання дуже добре віддзеркалює менталітет китайського народу, а саме постійне бажання щось не договорити, або не казати певних речей прямим текстом. Той факт, що сехоуой може використовуватися, як і повністю з двома частинами, так і частково (лише перша частина) не сприяє утворенню нових одиниць фразеології. Він тільки відображає її експресивність. Головною метою першої частини сехоуоя створення

недомовленості, в той час як друга частина виражає саму фразеологічну одиницю.

Приказки та прислів'я китайської мови, як правило, утворюються починаючи з чотирьох ієрогліфів та більше. Цей вид усної народної творчості є досить близьким з суюй. Стосовно яньюй варто зазначити, що вони являють собою єдність, а саме синтаксичну та семантичну. Їх також можливо розділити на дві частини, оскільки вони теж представляють собою паралельні конструкції та не праралельні. В яньюй відсутні особові займенники та лексичні звороти.

У процесі нашої роботи, нам стає все чіткіше зрозуміло, що приказки та прислів'я китайської мови володіють унікальною структурою та рівнем виразності. Оскільки це усний вид народної творчості, то і використовуються вони переважним чином в усному мовленні.

Ми вже звертали увагу на те, що яньюй буває як і паралельної конструкції так і не паралельної. Для паралельної конструкції цього виду виразів притаманні різноманітні види паралелізму, а саме фонетичної, лексично-семантичної та кількісної. Наведемо один яскравий приклад: 不三不四 - ніяка людина, не порядна персона.

Стосовно яньюя не праралельної конструкції варто зауважити, що у ньому повністю відсутній паралелізм, але при цьому у нього наявні багато інших моделей структур.

Суюй являє собою стабільне поєднання слів та на відміну від має суміжне поняття у вітчизняній лінгвістиці, а саме приказка. Їй притаманні метафора та експресія. В процесі усного мовлення він легше розпізнається ніж інші види виразів, але також має і один недолік. Суюй являю собою не легке завдання при виконанні перекладу, через свою схожість з іншими одиницями фразеології. При цьому є одна ознака, за якою суюй досить легко відрізнити від інших видів фразеологічних виразів, а саме відсутність повчальної мети у

ньому. Даному виду словосполучення притаманна нероздільність, гнучка структура, книжковий, літературний стиль єдність сенсу.

Тому китайські прислів'я та приказки не обділені глибоким змістом, оскільки в них закодований давній історичний сенс, але при цьому вони не досліджені достатнім чином станом на сьогоднішній день. Початок цим дослідженням вже покладений досить давно, завдяки чому ми змогли дістати достатньо важливої та цікавої інформації та зробити наш внесок у дослідження даної теми.

З точки зору семантичної єдності, необхідно зазначити, що існує вірогідність розподілу звичайних виразів на два види, а саме фразеологічної єдності та зрощення. Дякуючи науковцю В. В. Виноградову, ми маємо можливість зробити такий розподіл, оскільки він надав необхідну базу для цього. Він уклав класифікацію, яка базується на ступенях вмотивованості та поєднованості одиниць фразеології.

До першої групи ми відносимо фразеологічні зрощення та їх сенс незважаючи на їх складові.

До другої групи ми можемо віднести фразеологічні єдності, головна відмінність яких, полягає у тому, що у них присутня вмотивованість та чіткий образ сенсу усього цілого тісно пов'язаний з тлумаченням сенсу складових його слів.

Варто взяти до уваги і той факт, що класифікація, яка була запропонована науковцем може бути допоміжною базою для подальших досліджень з даної теми. У ній, він приділив особливу увагу опорі на критерій семантики, тим самим узагальнив її користування. Таким чином зробив її більш універсальною і підходящою не тільки для китайської мови, але і для інших мов також.

Як зазначала О. Ю. Машіна (2014, с. 185-187), приказки та прислів'я висвітлюють думки та судження людей, мають властивість узагальнювати роздуми, надають опис головного героя, та безпосередньо його ставлення до подій, що відбуваються.

Прислів'я та приказки китайської мови, із здійсненого нами аналізу, можемо побачити, що вони є унікальними та неповторними, особливо у публіцистичному жанрі. Вони можуть відігравати роль переконуючих факторів.

У ході нашого дослідження, ми зрозуміли, що загалом науковці, які досліджують дану проблематику, мають абсолютно протилежні думки стосовно цього питання. Один табір науковців вважає, що вони мають бути включені до складу паремій, а інший табір, навпаки, наполягає на тому, що вони мають бути віднесені до фразеологічних єдностей.

Відповідним чином, дане питання має досліджуватися і надалі, оскільки на сьогоднішній день і досі існує багато розбіжностей у різних питаннях стосовно приказок та прислів'їв. В решті решт, наукова спільнота має дійти згоди стосовно тих питань, серед яких і досі немає одностайної думки.

В даній роботі, зважаючи на всю проаналізовану нами інформацію та наукові матеріалу, ми вважаємо за необхідне погодитися, з тим табором науковців, який виступає за віднесення приказок та прислів'їв до складу фразеологічних єдностей.

Ми можемо додати, що функції, особливості стилістики та багато інших питань потребують подальшого дослідження та уваги, оскільки ці два аспекти є особливо вираженими в сучасній китайській мові і не втрачають своєї актуальності.

Висновки до розділу 3.

В наведеному розділі ми розтлумачили таке поняття, як ідіома. З'ясували що вони являють собою сталі вирази, які несуть у собі звичайний сенс, наприклад: “开后门” – користуватися блатом, дослівно: відкривати задні двері або “开夜车” - підробляти, дослівно: вести нічний поїзд. Ми можемо зробити висновок, що сама форма ідіоматичних виразів, приказок та прислів'їв є ідентичною основна різниця між ними криється у сенсі. Приказки та прислів'я несуть у собі повчальну та настановну мету, в той час як у ідіоматичного виразу дана властивість відсутня.

Ми також вважаємо, що приказки та прислів'я в цілому, а особливо приказки та прислів'я китайської мови представляють собою цікаве питання для подальшого дослідження, оскільки вони криють у собі культурний код нації та практичний досвід, який передається з покоління у покоління.

РОЗДІЛ 4.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КИТАЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК

4.1. Стилiстичнi засоби i якостi механiзму утворення прислiв'їв та приказок в текстах публiцистичного жанру китайської мови.

Прислiв'я та приказки виражають глибокий пiдтекст та символiзм, що також обумовлено iсторичними факторами. Китай пройшов через багато вiйськових дiй i саме тому на перше мiсце висувалось возвеличення таких якостей, як дисциплiнованiсть, згуртованiсть та органiзованiсть:

画蛇添足 huà shé tiān zú – перестаратися, зробити зайве», 胸有成竹- бути на по готовi, вже мати готовий план у голови.

Варто зазначити, що в текстах на публiцистичну тематику китайської мови, зокрема в текстах полiтичних, найчастiше ми можемо побачити нижченаведенi слова:

鼓动 gǔdòng – агiтацiя, 宣传 xuānchuán – пропаганда, агiтацiя, 改革 gǎigé – реформа, 访问 fǎngwèn – наносити вiзит, вiдвiдувати.

Тексти публiцистичної тематики безумовно мiстять у собi багато мiсця для рiзноманiтного вживання мови. Цiкавим є i те, що з того, що ми бачимо, вони безпосередньо приймають участь у формуваннi структури системи мови загалом. Досить популярним також є використання слiв та виразiв, якi мiстять у собi емоцiйний окрас та стилiстичний тон. Це сприяє утворенню iронiї та неповторного стилю тексту.

Згiдно думки Фу Хуанцiна (2004) варто зауважити, що способи вираження експресивностi в публiцистичних текстах Китаю завжди йдуть плiч об плiч з фразеологiєю. Вони повнiсть доповнюють один одного несучи у собi стилiстичне забарвлення, а саме забарвлення, яке безпосередньо має вiдношення до приналежностi слiв та виразiв до цього мовного стилю.

Пропонуємо розглянути нижченаведені приклади слів, які містять у собі яскраво виражене емоційне забарвлення (符淮青, 2004, с. 63]:

- 英勇 yīng yǒng – героїчний;
- 出色 chū sè – видатний;
- 挚爱 zhì ài – гаряче любити;
- 辉煌 huī huáng – яскравий;
- 空前 kōng qián – безпрецедентний.

У китайській публіцистиці, зустрічається багато слів і фразеологізмів, що мають негативне емоційно оцінене значення. Це пояснюється загальним тоном повсякденного друку Китаю, в якій переважає тенденція освітлення негативних фактів і подій міжнародного життя.

Наприклад (温端政, 2015, с. 63]:

- 傀儡 guī lěi – маріонетка;
- 花招 huā zhāo – трюк;
- 用心险恶 yòng xīn xiǎn è – зловмисний;
- 丑恶面目 - мерзенний .

Слова з високою стилістикою породжують високе зацікавлення, для перекладачів, які зацікавлені у вивченні експресивних мовних засобів. Також, слова з високою стилістикою допомагають створювати іронічне забарвлення у тексті.

- 称心的忠实走狗 chēng xīn de zhōng shí zǒu gǒu – вірний посіпака, який припав до душі;

- 得到赏识 dé dào shǎng shì – користуватися благоволінням (符淮青, 2004).

В рамках публіцистичного дискурсу використовуються велика кількість подібних словосполучень, але більша кількість з них виражаються у не прямому значенні, наприклад як слова- «школа, сумка, університет» не несуть у собі переносне значення і використовується лише у буквальному сенсі слова.

Коли до таких слів ми додаємо до них додаткові слова з метою утворити вираз з не прямим сенсом, ми можемо утворити вираз з публіцистичним забарвленням, наприклад- «школа виживання, чарівна сумка». Фу Хуан цін також зазначав, що слова типу «піти в нокаут, пес на ланцюгу» несуть у собі ніякого забарвлення, але якщо використати їх у контексті з не прямим сенсом, вони перетворюються на фразеологічні вирази публіцистики (符淮青, 2004, с.37)

Важливою особливістю публіцистичних текстів в китайській мові також є досить часте використання готових сталих вираз та конструкцій. Вони вже стали загальноживаними у китайській мові, а особливо у текстах сучасної публіцистики. Їх знання значно полегшує та прискорює як і процес перекладу так і процес розуміння читачем. Дані конструкції, як правило, створюються через часте використання їх у мові і з часом вони починають сприйматися, як ідіоми. Нижче ми наведемо одні з багатьох прикладів таких конструкцій. На сучасному етапі розвитку китайської мови найбільшої популярності вони набули саме у публіцистичних текстах, насамперед у текстах політичної тематики.

为 作出贡献- зробити внесок у (щось)

为...打下基础- закласти фундамент для (чогось)

迈上... 台阶- піднятися на ... новий рівень.

Зокрема в публіцистичному жанрі китайської мови виокремлюють два види цих конструкцій, а саме стійкі структури та метафоричні конструкції. З проаналізованої нами літератури, можемо зазначити, що більшою популярністю користується саме метафоричні конструкції, але не варто їх ототожнювати з загальновідомими метафорами. Варто детальніше розглянути їхні відмінності та особливості. У метафоричних конструкціях ми маємо змогу підставляти в саму конструкцію різноманітні іменники, а ним можуть керувати різноманітні дієслова. Саме таким чином проявляється багатоваріантність конструкції.

Звертаючись до вітчизняної літератури, частим вжитком користуються такі слова, як «шаблон, штамп, трафарет». Цими словами наші співвітчизники часто користуються для маркування лексичних особливостей у текстах публіцистичного жанру. Якщо в китайській культурі, значення конструкцій, які є аналогічним поняттям шаблону, не є негативним, а навпаки популярним, то серед вітчизняних авторів значення цих термінів часто буває проти річним.

Відповідним чином, Н.Б. Голуб (2020, с.74) зазначає, що якщо автори починають використовувати готові шаблони, тоді їх робота є повністю марною і не містить у собі ніякого їхнього особистого внеску.

Ми пропонуємо проаналізувати форму приказок та прислів'їв китайської мови з двох точок зору, а саме з точки зору їхньої структури та утворення. З точки зору утворення, ми можемо їх розподілити на спонукальні, питальні та розповідні.

人要朋友, 马要鬃- людина потребує друга, так само як і кінь потребує свою гриву; 莫為兒孫作馬牛 mò wèi ér sūn zuò mǎ niú – не роби для дітей всього, що їм забажається, (спонукальне); 哪個貓兒不偷腥?- що це за кішка, що рибку не любить?

З точки зору структури, у прислів'їв та приказок китайської мови можемо підкреслити яскраво виражені положення невизначеності, короткі, згорнуті та ґрунтовні.

Наприклад: 人說惡夢總要醒, 天下猛雨總會- люди говорять, що страшний сон завжди має свій кінець та після сильного дощу завжди яснішає небо (речення з нотою невизначеності) 只要青山在, 不愁無鳥飛-якщо є гора, то птахи обов'язково до неї прилетять (речення з обставиною); 人心不足 (猶如) 蛇吞象- людина з незадоволеним серцем подібна до змії, яка намагається проковтнути слона (коротке речення).

Згідно з інформацією зазначеною раніше, ми можемо зробити висновок, що засоби вираження стилістики в текстах публіцистичного жанру китайської мови користуються широким вжитком. Провівши детальний аналіз усієї

зібраної нами інформації, ми можемо зазначити, що приказки та прислів'я китайської мови не є тотожними поняттями, необхідно продовжувати їх досліджувати, як окремі види усної народної творчості (温端政, 2004; 周美红, 2008).

4.2 Перекладацькі трансформації у китайських прислів'ях та приказках

Прислів'я в китайській мові зазвичай співвідносяться з книжковим стилем мови і є цитатами давніх джерел, приказка носить більше розмовний характер.

Явищем перекладу можемо вважати посередництво, за допомогою використання мови, які інструменту. Даний вид посередництва сприймається як інтерпретація з мови оригіналу на мову перекладу. Найголовнішим обов'язком будь-якого перекладача є якісні, чітка та зрозуміла передача змісту з мови оригіналу. Хороший перекладач повинен не тільки розуміти сенс перекладеного тексту, а й володіти фразеологічним багатством мови, яким здійснюється переклад. Передача образності фразеологічної одиниці становить найбільшу складність перекладача. Причиною цього є національно-культурні відмінності між близькими за змістом прислів'ями та приказками у двох мовах. Найчастіше, збігаючись за змістом, вони мають різне стилістичне забарвлення та емоційне забарвлення.

Досягти абсолютної еквівалентності при перекладі прислів'їв та приказок з китайської мови на українську дуже складно. В більшості випадків досягається лише часткова еквівалентність.

Оптимальним перекладацьким рішенням, безперечно, є пошук ідентичних прислів'їв та приказок. Проте слід визнати, що кількість подібних відповідностей у китайській та українській мовах вкрай обмежена. За відсутності безпосередніх відповідностей одиницю перекладу, вжиту в мові оригіналу, можна перекласти за допомогою аналогічної одиниці мови, якою

робиться переклад, хоча він і буде побудований іншою словесно-подібною основі. Калькування, або дослівний переклад, іноді припустимо, хоча цей метод не завжди є ефективним.

Адекватність перекладу є одним з найголовніших показників якості роботи перекладача. Під словом адекватність, ми розуміємо цілковиту передачу та відповідність сенсу сказаного або написаного з мови оригіналу на мову перекладу. Використання таких поняття як «адекватність» та «еквівалентність» у роботі перекладача вперше взяли свій початок у 20 столітті від таких науковців з Франції, як Ж. Дарбельне та Ж. П. Віне. Варто зазначити що ці два поняття не є одним і тим самим. До пошуку еквіваленту перекладач має вдаватися, коли не має змоги перекласти яесь явище чи поняття самостійно і передати читачеві основну суть оригіналу, при тому як адекватність являє собою кінцеву мету, якої має досягти перекладач.

З ними також погоджувався науковець Ю. Найда. Вона стверджувала, що перекладачі, які прагнуть еквівалентного перекладу ризикують загубити основний сенс перекладеного і як результат не передати читачеві основної суті.

Тож який саме переклад має право називатися еквівалентним до оригіналу? Це той переклад, який передає чіткий зміст оригіналу, але при цьому не губить оригінального стилю та особливостей менталітету. В повсякденній роботі перекладачі часто стикається з такою проблемою, як досягнення абсолютної еквівалентності, тому що є велика кількість впливаючих факторів на передачу суті оригіналу.

В процесі виконання перекладу, для досягнення його адекватності, щоб сам переклад чітко та всебічно передавав суть оригіналу, необхідно використовувати перекладацькі трансформації, про які має знати кожен компетентний перекладач. Самі перекладацькі трансформації являють собою перевтілення початкового тексту на мову перекладу. Вони містять у своєму складі цілий ряд дій, наприклад як, заміна синтаксичних структур, лексики для досягнення кінцевої мети перекладача, а саме гарантування доступності

розуміння тексту для читача. Даного виду трансформації стають у нагоді у тих випадках, коли неможливо підібрати чіткий та прямий переклад в мові перекладу для окремих лексичних одиниць.

Дане питання досліджувалось як і вітчизняними науковцями, такими як Т. В. Левицька або І. В. Корунець, так і науковцями всього світу з різних точок зору, однак одностайної згоди вони досі не дійшли. Оскільки станом на сьогодні і досі не існує одностайного погляду на трансформації, ми вважаємо доцільним розглянути більш детально ті різновиди перекладацьких трансформацій, які були запропоновані Т. В. Левицькою разом з А. М. Фітерманом:

1. Трансформація лексична: в ході цього виду трансформації відбувається видозміна сенсу та форми лексичної одиниці, щоб передати читачеві основну думку з тексту зберігаючи її основну суть.

Найпоширенішим практичним використанням цієї трансформації на практиці є видозміна іменника на дієслова або іменника на прикметник, наприклад: школа-шкільний або ходьба-ходити. Також можлива повна заміна слова з уточнюючою метою, в залежності від контексту, як (овоч- огірок), або перекладач на власний розсуд може замінити слово з яскраво вираженим негативним значенням на більш просте слово, як (огидний- неприємний). З наведених прикладів ми можемо розгледіти, що даний вид трансформації розширює можливості перекладача при виконанні перекладу надаючи змогу більш чітко передати основну суть.

Лексична трансформація також має свої підвиди, розглянемо найпопулярніші з них, а саме конкретизація, анатомічний переклад, генералізація, модуляція, калькування.

Конкретизація використовується, коли ми хочемо додати більше конкретики у переклад.

Генералізація використовується коли ми навпаки хочемо з більш конкретного опису предмета чи явища, описати даний предмет або явище з більш загальної точки зору.

Модуляція дозволяє нам завдяки причинно-наслідковому зв'язку змінювати слово або ціле словосполучення.

Анатомічний переклад дає нам змогу перекладати лексичні одиниці за допомогою відновлення словосполучення, яке змінюється на зовсім інше.

Калькування є одним з найчастіше використовуваних видів лексичної трансформації. Ми вдаємось до цього способу, коли нам необхідно передати суть конкретного поняття. Це відбувається за допомогою виконання перекладу окремих частин слова, щоб відтворити його на мові перекладу.

2. Трансформація граматична: даний вид трансформації передбачає видозміни граматичної структури речення, щоб видозмінити стиль виразу або змінити саму його суть. Найчастіше такий вид трансформації проявляється шляхом перетворення порядку слів у реченні, або введення речення з активного стану в пасивний і навпаки. Також можлива зміна самого типу речення.

Можемо навести наступний приклад граматичної трансформації:

这个作业被我做了 - «це домашнє завдання виконано мною». Це речення з китайської мови в пасивному стані, ми можемо перекласти українську мову в активній формі- «Я зробив це домашнє завдання».

Додатково також існують підвиди граматичної трансформації, а саме членування та поєднання речень, їх додавання, пропуск граматичних елементів.

Варто звернути увагу на те, що згідно з вітчизняною класифікацією, яку ми розглядаємо у нашій роботі, анатомічний переклад вважається одним із підвидів лексично-граматичної трансформації, аде в китайській мові з точністю навпаки. В Китаї науковці розглядають анатомічний переклад, як один з підвидів граматичної трансформації. Основна різниця полягає у тому, що в китайській мові зміна частин мови стосується безпосередньо слова, коли в українській мові ми впроваджуємо зміну частин мови відносно цілого речення. Додатково це пов'язано з тим, що немає такого поняття, як відмінок. В українській мові ми можемо відмінювати дієслова, в той час як в китайській мові замість відмінювання ми додаємо допоміжні частки, які допомагають змінити час дії та відмінок.

Трансформація стилістична: являє собою вид виконання перекладу, в основі якого полягає зміна стилістичних акцентів, що допомагає перекладачеві адаптувати перекладений текст, для підвищення його відповідності стилістичним стандартам мови перекладу. Стилiстична трансформація включає в себе експресивізацію, логізацію, модернізацію, архаїзацію. Експресивізація являє собою метод, завдяки якому ми можемо використати емоційну лексику замість нейтральної. Логізація навпаки, дає нам змогу перейти від емоційної лексики до стриманої, нейтральної. Модернізація, відповідає своїй назві, тобто допомагає нам змінити застарілу лексику на більш сучасну. Архаїзація цілковита протилежність модернізації, дає нам змогу використовувати застарілу лексику замість більш модерної у перекладі.

Науковці, про яких ми вже згадували у нашій роботі раніше, а саме Ж. П. Віне та Ж. Дарбельне зробили свій внесок у дане питання та висунули цілий комплекс методів для збільшення якості перекладу, оскільки вони було край стурбовані питанням того, що у непрямому перекладі основна суть тексту може змінюватися і зовсім не бути схожою на оригінал.

Технічні методи, рекомендовані для здійснення якісного перекладу:

1. Метод прямого перекладу: включає в себе калькування, запозичення, прямий переклад.

2. Метод непрямого перекладу: включає в себе модуляцію (зміна думки), адаптацію (зміна деталей), транспозицію (взаємозаміна частин мови) та еквіваленцію (роз тлумачення змісту фразеологічних виразів, тощо).

Т. І. Ткачук та І. Б. Паславська, І. Б. (2017, с 158) посилаючись на думку відомого українського перекладознавця С.С. Максимова стверджували, що маємо лексичні та семантичні трансформації можемо класифікувати, як частину перекладацьких. Згадуючи лексичні та семантичні трансформації, вони навіть уточнювали які саме. Це такі, як генералізація, конкретизація, заміна порядку слів у реченні, зміни граматики, анатомічний переклад тощо.

Згідно з твердженням Т. В. Левицької, проведення меж між стилістичними, лексичними та граматичними трансформаціями є досить складним завданням. Вона стверджувала, що ці три методи трансформації можуть взаємо поєднуватися та створювати більш ускладнені трансформації., а вони в свою чергу можуть класифікуватися до різних видів.

4.3 Особливості перекладу китайських прислів'їв та приказок на українську

Більшість китайських прислів'їв і приказок перебуває у відносинах безеквівалентності. Значення безеквівалентної мовної одиниці описується з допомогою пояснювального словосполучення чи речення.

夫妻同心，其义断金 fu qi tong xin, qi yi duan jin

Буквальне значення: якщо чоловік і дружина – одне серце, їхнє почуття може прорізати золото. Примітка: Якщо чоловік і дружина живуть одним серцем, одним почуттям, однією метою, то така сила може перемогти всі труднощі. При цьому треба враховувати, що у китайській традиції золото – символ міцності.

有柴有米是夫妻，无柴无米各东西

Буквальне значення: якщо вдома ще залишилися хмиз і рис, то ми ще подружжя. Але якщо вдома нічого не залишилося, то настав час розлучитися. Примітка: Одного кохання у шлюбі недостатньо, важливі матеріальні можливості.

Як правило, ці елементи мають загальну концептуальну основу, але розрізняються ознакою та принципом номінації. Наприклад: 1) Б'є, отже, любить - Бити тільки родичів, лаяти лише коханих; 2) Усі мужики однакові – у світі всі ворони є однаково чорними.

З проаналізованих прислів'їв відношення смислової еквівалентності – збіг на концептуальному рівні та рівні вираження концепту за допомогою принципу та ознаки номінації спостерігається лише у трьох проаналізованих одиниць.

Еквівалентні елементи: милі лаються – тільки тішаться = Милі дражняться - тільки веселяться.

Порівняльний аналіз прислів'їв та приказок зі значенням «відносини чоловіки та жінки» показав, що в китайській та українських мовах багато безеквівалентних елементів. З проаналізованих прислів'їв та приказок тільки є напівеквівалентними одиницями, 3 – повністю еквівалентними одиницями.

Досягти абсолютної еквівалентності при перекладі прислів'їв та приказок з української мови китайською мовою дуже складно. У більшості випадків досягається лише часткова еквівалентність.

Оптимальним перекладацьким рішенням, безперечно, є пошук ідентичних прислів'їв та приказок. Однак слід визнати, що кількість подібних

відповідностей у китайській та українській мовах вкрай обмежено. Якщо немає у наявності чітких відповідників виразу, який нам необхідно перекласти, ми можемо вдатися до перекладу за допомогою аналогічного відповідника одиниці мови, тоді наш переклад буде ґрунтуватися на основі образу. Слід також враховувати, що стилістична чи емоційна забарвлення який завжди збігаються. У цьому випадку заміна неможлива. Калькування, або послівний переклад, іноді припустимо, хоча цей метод який завжди є ефективним (Л. Є. Азарова, 2019, с. 119).

Більшість проаналізованих прислів'їв і приказок перебуває у відносинах безеквівалентності. Значення безеквівалентної мовної одиниці описується з допомогою пояснювального словосполучення чи речення:

不速之客比鞑鞑人还坏(糟, 凶恶, 可恶).

Буквальне значення: Непроханий гість гірший, ніж глухий (поганий, порочний, ненависний).

Як правило, ці елементи мають загальну концептуальну основу, але відрізняються ознакою та принципом номінації (Л. Є. Азарова, 2019, с. 120)

Наприклад: 1) Приїхали друзі здалеку – радості немає кінця.有朋自远方来 不亦乐乎 Приємно мати друзів здалеку;

2) чим багаті, тим і раді 有什么就吃什么;都是家里有的(主人敬客时用语

З проаналізованих прислів'їв відносини смислової еквівалентності – збі на концептуальному рівні та рівні вираження концепту за допомогою принципу та ознаки номінації спостерігається лише у трьох проаналізованих одиниць.

Еквівалентні елементи: Хоч не багатий, та гостям рад.

вони не заможні, нехай гості задоволені.

В гостях добре, а вдома краще 做客千一般好, 不如早还家

Порівняльний аналіз прислів'їв та приказок зі значенням «гостинності» показав, що в китайській та українській мовах багато безеквівалентних елементів.

Можна визначити такі особливості:

1. Основною складністю перекладу прислів'їв та приказок з української мови на китайську є різні способи виникнення їх і відмінності в метафоричній картині світу, які, у свою чергу, відображають спосіб життя та психологію китайського народу, і навіть стилістична диференційованість.

2. Способами подолання труднощів перекладу є метод еквівалента, дослівний переклад (калькування) та описовий переклад. Переклад також може здійснюватись методом контекстуальної заміни, а саме за допомогою цілісного перетворення.

3. Незважаючи на велику кількість безеквівалентних одиниць у китайській мові, морально - етичні постулати, що використовуються для оцінки гостинних відносин у сім'ї, універсальні.

В результаті дослідження зроблено такі висновки:

1. Основною труднощами їхнього перекладу є різні способи виникнення прислів'їв та приказок та відмінності у метафоричній картині світу, які, своєю чергою, відбивають спосіб життя і психологію китайського народу, і навіть стилістична диференційованість.

2. Способами подолання труднощів перекладу є метод еквівалента, дослівний переклад (калькування) та описовий переклад. Переклад також може здійснюватись методом контекстуальної заміни, а саме за допомогою цілісного перетворення.

3. Незважаючи на велику кількість безеквівалентних одиниць у китайському мові, морально-етичні постулати, що використовуються з метою оцінки відносин у сім'ї, універсальні.

Висновки до розділу 4.

Професійне виконання перекладу текстів художньої тематики є однією з найскладніших частин роботи практикуючого перекладача. Головна причина в тому, що просто виконати переклад в даному випадку не достатньо. Необхідно мати широкий спектр фонових знань культури, історії та лінгвокультурології. Якщо даний спектр знань відсутній, автоматично збільшується вірогідність, що перекладач може не впоратися з нижчезазначеними викликами, які є досить частим явищем при виконанні подібної роботи:

1. Відмінності з точки зору лексики: одна лексема китайської мови досить часто може мати два або більше значень, особливо така ситуація часто трапляється при перекладі історичних текстів. Якщо не використовувати знання культури та історії та не підібрати відповідного значення згідно тематики тексту, існує ризик непрофесіонального перекладу.
2. Ритм і стиль: ці два аспекти є унікальними для кожного тексту, а особливого художнього і їх передача на іншу мову при перекладі є складним завданням.
3. Граматика: граматика у цілому, а саме структура речення в китайській та українській мовах має занадто багато розбіжностей. Потрібно володіти високим рівнем знань з граматики цих двох мов, щоб виконати переклад абсолютно правильно.
4. Контекст та прихований сенс: досить часто тексти художньої тематики володіють власним прихованим сенсом, який перекладачу необхідно розкрити для розтлумачити для читача, щоб він у свою чергу мав змогу повністю зрозуміти про що йде мова та відчутти настрій тексту.

5. Розбіжності в культурних засадах народів: передача культурного аспекту іншої держави на мову перекладу є надскладним заданням та повною відповідальністю перекладача.

Таким чином, при перекладі китайських прислів'їв та приказок на українську мову перекладачеві завжди необхідно застосовувати більш масштабне мислення та виходячи з власного накопиченого досвіду підбирати най підходящі засоби перекладу, для того щоб чітко та зрозуміло передати сенс самих виразів і при цьому не загубити емоційну та стилістичну складову виразу.

ВИСНОВКИ

Під час написання, ми детально ознайомились з основними розрядами фразеологізмів китайської мови. Ми розібрали основну суть терміну прислів'я та приказки та змогли дійти висновку, що приказка являє собою загальноживаний вираз, який користується популярністю серед людей та криє у собі не прямий, метафоричний сенс, а прислів'я навпаки, несе у собі повчальну та настановну мету. В процесі нашого дослідження ми зіштовхнулися з двома протилежними нанковими думками щодо питання куди саме потрібно відносити приказки та прислів'я. Одна група науковців у сфері лінгвістики стверджує, що прислів'я та приказки необхідно включити до складу паремії, а друга група науковців, таких як Фу Хуайцін стверджують що вони мають бути включені до складу фразеологічних єдностей.

Зважаючи на те, що дана тема досліджувалась довгий час, станом на сьогодні і досі існують розбіжності у поглядах на дане наукове питання, що в свою чергу додаткову підтверджує необхідність продовження дослідження цієї теми.

Прислів'я та приказки висвітлюють практичний досвід народів світу. Відповідним чином, вони мають цілий ряд характерних лише для них ознак, а саме чіткий та незавуальований сенс, лаконічність виразу. Звертаючись до основної теми нашого дослідження, а саме прислів'їв та приказок китайської мови, вважаємо за необхідне зауважити, що у своїй структурі можна розглядати різноманітні форми алегорії, такі як метафора, уподібнення, співставлення. Оскільки прислів'я та приказки є складовою усної народної творчості, відповідно і використання їх переважно усне, але їх також можна часто зустріти і у використанні літератури та публіцистичних текстів. Китайські приказки та прислів'я потребують особливої уваги у використанні, оскільки необхідно мати фонові знання культури країни та менталітету, щоб зрозуміти їх суть.

Провівши детальний аналіз прислів'їв, приказок та неомовок-іносказань нам вдалось дійти висновку, що приказки та прислів'я містять у собі важливу повчальну мету та культурний код, який криє у собі інформацію, що дійшла до сьогодення від минулих поколінь.

У додатку 2 ми надали усі прислів'я та приказки, а саме 80, які були відібрані нами для проведення аналізу у процесі дослідження.

Таким чином, при перекладі українських прислів'їв і приказок китайською мови перекладачеві завжди необхідно мислити більш глибоко та шукати оптимальні способи перекладу, щоб донести до слухача істинний сенс і зберегти стилістичне забарвлення та емоційний зміст.

В результаті дослідження зроблено такі висновки:

1. Основною труднощами їхнього перекладу є різні способи виникнення прислів'їв та приказок та відмінності у метафоричній картині світу, які, своєю чергою, відбивають спосіб життя і психологію китайського народу, і навіть стилістична диференційованість.

2. Способами подолання труднощів перекладу є метод еквівалента, дослівний переклад (калькування) та описовий переклад. Переклад також може здійснюватись методом контекстуальної заміни, а саме за допомогою цілісного перетворення.

3. Незважаючи на велику кількість безеквівалентних одиниць у китайському мові, морально-етичні постулати, що використовуються з метою оцінки відносин у сім'ї, універсальні.

PE3IOME

语言是了解我们周围世界的主要工具。在所有国家，语言和文化都是非常紧密地交织在一起的。语言与人类社会生活的方方面面息息相关，了解周边文化在语言学习中起着重要作用。短语是中国语言不可分割的一部分，它浓缩了人民的民俗、生活和世界观。短语的重要性表现在它能够积累几个世纪以来对世界的认知经验，并将这种经验不仅传递给一个语言文化社区的新生代，也传递给其他文化的代表，这在一定程度上允许扩大他们对现实的认知前景。中国是一个拥有数千年历史的国家，而汉语被认为是最古老和最神秘的语言之一。中国的短语是过去遗留下来的，其中的民族文化成分清晰可见。几十个世纪以来，准确使用短语的知识和能力一直是中国文化的一个指标。公共主义风格的特点是它能够通过大众传媒影响普通大众。新闻文体的功能特点决定了其情感评价的饱和度，其中短语单元被赋予了创造必要的情感性的优先角色之一。在现代汉语的公共主义话语中使用短语单元的话题在今天很有意义，因为媒体对人的心态的形成有直接影响。研究的主题是现代中国公知话语中 yanirui 短语单元的实用功能。本研究的目的是研究现代汉语新闻话语中的 yanirui 短语单元的语用功能。研究材料是从新闻风格的文本中选取的语词单元 研究方法。研究方法是由工作的目标和目的决定的，它具有综合性的特点。为实现目标，采用了以下研究方法：一般科学方法，包括描述、分析和推理。该描述包含了对在测试公共主义风格时使用这种类型的短语的基本理论基础的解释。此外，在选择和使用语言材料时，还使用了语言学观察和语言学解释的方法。研究成果的科学性在于：提炼了现代汉语中公知话语概念的基本精髓；突出了现代汉语中使用阳春白雪短语

单元的基本特点 78 在乌克兰汉学中，第一次描述了现代汉语的公共主义话语中，"谚语"这个短语的实用功能

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абабілова Н. М. (2014). Класифікація фразеологічних одиниць у вітчизняних та зарубіжних лінгвістичних дослідженнях. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна»: збірник наукових праць / укладачі: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк, С. В. Новоселецька. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія»,. Вип. 44. 368 с.
2. Абабілова Н. М., Усаченко І. (2017). Реалія як об'єкт дослідження вітчизняних та зарубіжних перекладознавців. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка*. Серія: Мовознавство. Вип.2(28), 4-9.
3. Азарова Л. Є, Горчинська Л. В., Пустовіт Т. М. (2019). Особливості вивчення фразеологізмів у викладанні української мови як іноземної. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського*. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». – Херсон,. Т. 30., №4, 1-5.
4. Азарова Л. Є., Горчинська Л. В. (2019). Фразеологізми як аспект вивчення лексики іноземними студентами. *Закарпатські філологічні студії : науковий журнал / ред. І. М. Зимомря*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», Т. 1, Вип. 11, 61-67.
5. Алефіренко Н. Ф. (2014). *Когнітивно-прагматичний дискурс прислів'їв*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків. Харківський національний педагогічний університет, 325-329.

6. Бараненкова, Н. А., Литвин, С. В. Експлікація як спосіб перекладу безеквівалентної лексики науково-технічного стилю. Київ: *Вісник НТУУ «КПІ»*, 309.
7. Бацевич Ф.С. (2009). *Основи комунікативної лінгвістики: підручник*. Київ: ВЦ Академія, 376.
8. Бондаренко, Н. Ю. (2016). *Використання граматичних трансформацій при перекладу*, Луцьк. 230 – 234.
9. Бондар, М. В. (2015). *Описовий переклад як спосіб відтворення безеквівалентної китайської лексики в українських художніх перекладах*, Будапешт. 42 – 46.
10. Володіна Т. С., Рудківський О. П. (2017). *Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського рівня): навч.-метод. посіб.* Київ : Вид. центр КНЛУ, 296 .
11. Власенко Л. В., Тригуб І. П. (2019). Фразеологічні одиниці та їх класифікація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* . Серія: Філологія. №39, Т.3. 11-12.
12. Гавриленко О. В. Інтеграція китайських паремій в комунікативний простір. *Вісник МДУ*, № 2., 1-11.
13. Гордієнко К. О. (2018) Методика викладання у навчанні іншомовних фразеологічних зворотів студентів факультету іноземних мов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. Вип. 37 (2), 51-54
14. Голуб Н. Б. (2020). *Мовленнєві жанри на уроках української мови в ліцеї: практичний посібник*. Київ. «КОНВІ ПРІНТ».
15. Девіцька, А.І., Курах, Н.П., Сідун, Л.Ю. (2022). Теорія та практика перекладу : конспект з ТПП, Ужгород., 36
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/46083/3/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%81%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d1%82%20%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96% d0%b8%cc%86%20%d0%b7%20%d0%a2%d0%9f%d0%9f.pdf>

16. Демиденко Г. Г. (2016). *Паралінгвальні фразеологізми в українській етнокультурі: Монографія. Вид.2.* Кривий Ріг. НПП АСТЕРІКС.
17. Ель Тахраві, Б. Б, Манакін, В. М. (2020). Особливості перекладу реалій. *Вісник студентського наукового товариства*, 232 – 236.
18. Журавель, Т. В., Хайдарі, Н. І., (2015). *Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікацій.* Одеса, 196 .
19. Жигжитова Л. М. (2019). Спільні риси та відмінності в українських та романо-германських прислів'ях та приказках. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип.66, 66-68.*
20. Зорівчак, Р. П. (1989) *Реалія і переклад (На матеріалі англомовних перекладів української прози).* Львів: Вид-во пр, 216 .
21. Іванова Е. В. (2003). *Приказкова концептуалізація світу: на матеріалі англійських та російських прислів'їв:* (Дис. докт. філ. Наук), 415.
22. Кобякова І. К. (2013). *Навчати перекладу : навч. посіб.* Суми, Сумський державний університет, 159.
23. Кірносорова, Н., (2007). *Система трансформацій в українському та китайському перекладознавстві. Китайська цивілізація: традиції та сучасність*, 43-46 .
24. Клименко, І. М., Зоренко, І. С. (2012). Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою. *Філологічні студії*, 84 – 90.
25. Корунець І. В. (2003). *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад):* підручник. Вінниця: Нова Книга, 448.
26. Кочерган М. П. (2001). *Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.* Київ: Видавничий центр «Академія».
27. Куковська В. (2020). *“ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕМАТИЧНИХ ГРУП ПАРЕМІЙ В АСПЕКТІ КОМПЕРАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ”*, Чернівці. с.64.

28. Колоїз Ж. В., Малюга Н. М., Шарманова Н. М. (2014). *Українська пареміологія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Кривий Ріг. КПІ ДВНЗ «Криворізький національний університет»
29. Лагута Т. М. (2008). *Фразеологізми як аспект вивчення лексики*. Національний університет ім. В. Н. Каразіна, *Вип. 12*. 136-141.
30. Ма Лін. (2017). Фразеологізми характеризуючі психоемоційний стан людини, як репрезентативи російської та китайської мовної картини світу. *Вісник Башкiрського університету Вип. 2*, 24-25.
31. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика* : підруч. для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ : Ленвіт, 590.
32. С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Бігич, Н. О. Бражник, С. В. Гапонова , (1999). *Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник*. Київ : Ленвіт, 320.
33. Монашненко А. М. (2014) Професійна компетентність майбутнього перекладача та її складові. Стратегія, зміст та нові технології підготовки спеціалістів з вищою технічною освітою. *Вісник ВПІ.. Вип. 4*, 110-113.
34. Машина О. Ю. (2014) Функціональна роль прислів'їв в художньому тексті. *Вісник НГУ*, 185-187.
35. Нагорна М. Основні шляхи перекладу фразеологізмів українською мовою. Наука. Освіта. Молодь. Умань. С. 47–48.
36. Пермяков Г.Л. (1970). *Від прислів'я до казки (замітки з загальної теорії кліше): навчальний посібник.*: «Наука».
37. Пирогов В.Л. (2009). *Словник японських прислів'їв і приказок з відповідниками шістьма мовами*. Харків: Торсінг плюс, 272.
38. Пирогов В.Л. (2015). Місце йодзідзюкуго в системі фразеології сучасної японської мови: порівняльний аспект / В. Пирогов // Мовні і 36 концептуальні картини світу. – ВПЦ «Київський університет». – *Вип. 54*, 114–120.
39. Піндосова Т. С. (2017). Пріоритети сучасної філології: теорія і практика. *Класифікація фразеологізмів англійської мови: [зб. наук. праць.]* Харків. 81-83 с.

40. Лу Синь. (1955). *Пословицы. Собрание сочинений в четырех томах.* М.: Гослитиздат, том II, 12.
41. Саніна Г. В (2020). Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку: Міжнародна науково-практична конференція. Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 164 с.; с.71
42. Стахова, О. (2020) Способи перекладу власних назв у художньому текст. 345 .
43. Селіванова О. (2006). Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К,. 716.
44. Сизонов Д. Ю. (2017). Функціонально-стилістична парадигма медійної фразеології. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика.* Київ,. Вип. 35, 56-69.
45. Си Мацань. (1959). *Историчні записи.* Шанхай: Джонхуа, 3322
46. Ткачук, Т.І., Паславська, І. Б. (2017). Застосування перекладацьких трансформацій з метою досягнення еквівалентності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 31(3), 157 – 159.
47. Тхі Кімзунг Тю. (2014). Стилістичні особливості мови сучасної китайської газети. *Ілмій методик журнал.*, 87
48. Черноватий Л. М. (2013). *Методика викладання перекладу як спеціальності: підруч. для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад».* Винниця : Нова Книга, 376.
49. Черноватий Л. М., Ковальчук Н. М. (2017). Система вправ і завдань для навчання усного послідовного перекладу. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Іноземна філологія.* 2017. Вип. 86, 167-174
50. Шишко, А. В., Луканська, Г. А. (2019). Граматичні трансформації в художньому перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.*
51. Ящук, О.Л. *Особливості перекладу власних назв.* Київ. http://xnelaajfpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf%2012/doklad_12_5_29.pdf

52. Я. А. Баран, М. І. Зимомря, О. М. Білоус, І. М. Зимомря. (2008). *Фразеологія: знакові величини*: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Вінниця: Нова Книга. 256 с.
53. Mieder W. (1994). *The Wisdom of Many: Essays on the Proverb*. New York: Garland Publishing, 326.
54. Taylor A. (1931). *The Proverb*. Harvard University Press, 1931. – 223 p.
55. Charles Bally. (2001). *Traite de stylistique française*. URSS, 384 p.
56. 茅盾 .(1932). 林家铺子
57. 符淮青. (2004). 《现代汉语词汇, 北京大学出版社》。2004. 210 页.
58. 温端政. (2004). 《谚语大词典》, 北京语文出版社。
59. 温端政. (2015). 《谚语》, 北京, 商务印书馆.
60. 周美红. (2008). 《谚语俗语小词典》, 吉林大 学出版社.
61. 辞海编辑委员会. (1989). 《辞海 (全三册) 》, 上海: 上海辞书出版社。
62. 湖北大学古籍研究. (2002). 《汉语成语大词典》, 北京: 中华书局。
63. 李行健. (2014). 《现代汉语规范词典》. 雪兰莪: 联营出版 (马) 有限公司。
64. 刘洁修. (2003) 《汉语成语考释词典》, 北京: 商务印书馆, 2003。
65. 刘叶秋, 苑育新, 许振生. (1992). 《成语熟语词典》序例, 北京: 商务印书 馆。
66. 罗竹风. (2007). 《汉语大词典: 缩印本》, 上海: 汉语大词典, 2007。
67. 莫衡. (2001). 《当代汉语词典》. 上海: 上海辞书出版社。
68. 倪宝元, 姚鹏慈. (2004). 《汉语成语辨析词典》, 北京: 商务印书馆国际有限 公司。
69. 商务印书馆辞书研究中心. (2000) 《古今汉语词典》, 北京: 商务印书 馆。
70. 余学军, 于海英. (2009) 《中华谚语歇后语智慧金典》, 北京: 中国时 代经济 出版社。

71. 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2002) 《现代汉语词典》. 年增补。
72. 班固汉书上海中华书局 (1962)。
73. 武占坤. (2000). *中华谚语研究*. 保定: 河北大学出版社。
74. 温端政. (1985). *谚语*. 北京. 商务印书馆。
75. 符淮青. (2004). *现代汉语词汇*. 北京大学出版社。
76. 鲁迅. (1995) *谚语, 作品全集四卷*. 北京: 商务印书馆。
77. 叶芳来. (2005). *俄汉谚语俗语词典*. 北京: 商务印书馆。

**КИТАЙСЬКО-АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ
СЛОВНИК ПРИКАЗОК ТА ПРИСЛИВІВ**

	<i>Українська</i>	<i>Англійська</i>	<i>Китайська</i>
1	Якщо чоловік і дружина – одне серце, їхнє почуття може прорізати золото.	qi tong xin, qi yi duan jin	夫妻同心, 其义断金 fu
2	Якщо вдома ще залишилися хмиз, то ми ще подружжя	you chai you mi shi qi fu, wu chai wu mi ge dong xi	有柴有米是夫妻, 无柴无米各东
3	Непроханий гість гірший, ніж глухий (поганий, порочний, ненависний).	An uninvited guest is worse than a deaf one (bad, vicious, hateful).	不速之客比鞑鞑人还坏(糟, 凶恶).
4	Приїхали друзі здалеку – радості немає кінця	Friends came from far away - there is no end to the joy	有朋自远方来 不亦乐乎
5	Чим багаті тим і раді	Which many themes and pleased	有什么就吃什么;都是家里有的(敬客时用语)
6	В гостях добре а дома краще	Away is good and at home is better	做客千一般好, 不如早还家
7	Перестаратися, зробити зайве	huà shé tiān zú	画蛇添足 zú
8	Кажуть, що і від кошмару коли-небудь прокинешся, і що злива	rén shuō è mèng zǒng yào xǐng, tiānxià qíng měng yǔ zǒng huì qíng	人說惡夢總要醒, 天下猛雨晴

	коли-небудь	обернеться		
	сонячним	днем		
9	Була б гора, а птиці і самі на неї прилетять	zhǐyào qīngshān zài, bù chóu wú niǎo fēi	只要青山在, 不愁無鳥	
10	Людині потрібні друзі, а коню – волосся,	rén yào péngyǒu mǎ yào zōng	人要朋友馬要鬃	
11	Не роби для дітей всього, що їм забажається	mò wèi érsūn zuò mǎ niú	莫為兒孫作馬牛	
12	Яка кішка не любить рибного запаху?	nǎ gè māo er bù tōu xīng	哪個貓兒不偷腥?	
13	Торгово-економічне співробітництво двох країн піднімається на новий рівень.	liǎng guó jīng mào hé zuò mào shàng xīn de tái jiē	两国经贸合作迈上新的	
14	Піднятися на новий рівень	mài shàng...tái jiē	迈上 ... 台阶	
15	Акціонерная система в економіці заклала фундамент для створення сучасної системи підприємств	gǔ fèn zhì jīng jì wèi jiàn lì xiàn dài qǐ yè zhì dù diàn dìng le jī chǔ	股份制经济为建立现代企业 奠定了基础	
16	Закласти фундамент для ...	wèi... diàn dìng...jī chǔ	为 ... 奠定 ... 基础	
17	Китайська цивілізація величезна і духовна, величезний внесок у розвиток цивілізації.	Chinese civilization is huge and spiritual, it has made a huge contribution to the development of human civilization.	中华文明博大精深, 为人 明进步做出了巨大贡献	

18	Внести вклад в..	duì (wèi)... zuò chū	对 (为) ... 作出 ... 贡献
19	Вірний посіпака, який припав до душі	chēng xīn de zhōng shí zǒu gǒu	- 得到 赏识
20	Вірний посіпака, який припав до душі	chēng xīn de zhōng shí zǒu gǒu –	称心的 忠实 走狗
21	Той, хто зрозумів Дао вранці, може помирати ввечері	Ashita michi wo kikeba, yube ni shisu tomo ka nari	明日道を聞けば、夕に死 も可なり
22	Подорож довжиною в тисячу рі також починається з першого кроку	A journey of a thousand years also begins with the first step	千里の行も一方より始ま
23	Слово, що сказане, холодить вуста, як осінній вітер	The spoken word cools the lips like an autumn wind	物言えば、唇寒し、秋の風
24	Коли призначають [на посаду], так і миша стає тигром	When appointed [to a position], so the mouse becomes a tiger	用いる時は鼠も寅になる
25	Той, хто намагається заробити, бідним не буде.	Diligence is the mother of good luck.	勤奮是盧茨克小時之母。
26	Падаючи, ми вчимося йти безпечно	by falling we learn to walk safely	吃一堊, 长一智
27	Радість надихає людей	Joy inspires people	人逢喜事精神爽
28	Народ може розділити радість але не може розділити горе	People can share joy but cannot share sorrow	可以共患难, 不可以共欢乐

- 29 Якщо вдома є стара людина, значить в домі є дорогоцінність If there is an old person in the house, then there is a precious thing in the house 家有一老人，如有一宝 jiā yǒu yī lǎo rén, rú yǒu yī bǎo
- 30 Згуртування це сила, а самоізоляція – знесилення nity is strength, and self-isolation is exhaustion 患难见真知 huān nán jiàn zhēn zhī
- 31 Цінність любові полягає в повазі, а не в володінні The value of love is respect, not possession 爱不是占有，是欣赏 ài bù shì zhàn yǒu, shì xīn shǎng
- 32 Друг для всіх – друг ні для кого A friend to all is a friend to no one 广交友，无深交 guǎng jiāo yǒu, wú shēn jiāo
- 33 бути небайдужим до чужого горя to be indifferent to someone else's grief 隔岸观火 gé àn guān huǒ
- 34 Дереву потрібна кора, а людині – манери The tree needs bark, and a person has manners 人要脸，树要皮 rén yào liǎn, shù yào pí
- 35 Сутність людини розкривається з часом The essence of a person is revealed over time 路遥知马力，日久见人心 lù yáo zhī mǎ lì, rì jiǔ jiàn rén xīn
- 36 Хтось щасливий, хтось печальний, горе одного – радість іншого; Someone is happy, someone is sad, someone's grief is another's joy 几家欢喜几家愁 jǐ jiā huān xǐ jǐ jiā chóu
- 37 Не все золото, що блистить all that glitters is not gold 驴粪蛋子表面光 lǘ fèn dàn zǐ biǎo miàn guāng
- 38 Людина після себе повинна залишати добру репутацію, як гуси, які пролетіли, залишають після себе крик A person should leave behind a good reputation, as geese that have flown leave behind a cry 人过留名，雁过留声 rén guò liú míng, yàn guò liú shēng

39	Як сказав, так і буде	As he said, so it will be	说一不二
40	Відкрити ворота та з поклоном зустрічати бандитів (пускати вовка до вівчарні)	open the gate and to greet bandits with a bow (to let the wolf into the sheepfold)	开门揖盗
41	Діяти відповідно до ситуації	Act according to the situation	见风转舵
42	Під лежачий камінь вода не тече, тощо.	Water does not flow under a lying stone, etc.	坐而言，不如起而行
43	Якщо ти бідний, змінишь і тоді зможеш добитись успіху	If you are poor, change and then you can succeed	窮则变，变则通
44	Змінюй тактику для того, аби обійти труднощі	Change tactics for overcoming difficulties	见风转舵
45	Боятись вовка спереду, а ззаду тигра, стояти на місці через нерішучість	To be afraid of a wolf in front and a tiger behind, to stand still because of indecision	前怕狼后怕虎
46	Працьовитість буде нагороджена з небес	Hard work will be rewarded from heaven	天道酬勤 学到老
47	Вік живи, вік учись	age live and learn	活到老，学到老
48	Терпіння і труд все перетруть	Patience and hard work will overcome everything	滴水穿石 dī
49	Майстерність приходить з часом	Skill comes with time	熟能生巧

50	Використовувати силу інших для того, щоб добитись успіху самому	use the power of others to to achieve success on your own	狐假虎威
51	Покора – найкращий прояв поваги	humility is the best manifestation of respect	恭敬不如从命
52	Холодний дощ не може намочити одяг, злі слова, хоч трохи, але ранять душу	Cold rain cannot wet clothes, evil words, even a little, but hurt the soul	冷雨打不湿衣裳， 恶言不多伤心肠
53	Робити поступки іншій людині – розширювати свою дорогу, тощо.	To make concessions to another person is to expand your own road, etc.	让人一步自己宽
54	Одним словом розкривати суть справи	In a word, reveal the essence of the matter	画龙点睛
55	В кількох словах розказувати	In a few words tell	三言两语
56	Ідельний; посністю досконалий;	Perfect; absolutely perfect	十全十美
57	Повністю себе видавати, тощо.	Give yourself up completely, etc	此地无银三百两
58	Задуєш чужу свічку – обпалиш свої вуса. По дурості шкодити самому собі, самому потрапити у вириту для іншого яму.	If you blow out someone else's candle, you will burn your mustache. It is foolish to harm oneself, to fall into a hole dug for another.	搬起石头砸自己脚

- 59 Сон на одній Sleep on one pillow 同床异梦
 подушці, коли сняться when dreaming
 різні сни different dreams
- 60 Звалитись як сніг на To fall like snow on 突如其来
 голову, неочікувано one's head, to appear
 з'явиться. unexpectedly.
- 61 Зупинитися на Stop halfway, no 半途而废
 половині шляху, не carry out.
 доводити до кінця.
- 62 Без досвіду немає There is no wisdom 不经一事, 不长一智
 мудрості, вчитись на without experience, learn
 власних помилках. from your own mistakes
- 63 Якщо не ввійдеш у If you don't enter the 不入虎穴, 焉得虎子
 лігво тигра, то як же tiger's den, how will you
 дістанеш тигрнят (хто не get the tiger cubs (those
 ризикує, той не п'є who don't take risks don't
 шампанське) drink champagne)
- 64 Сидіти в колодязі та Sit in a well and 坐井观天
 спостерігати за небом watch the sky (look from
 (дивитися зі своєї your bell tower; see no
 дзвіниці; не бачити далі further than your own
 власного носа). nose).
- 65 У всіх справах In all business, the 万事起头难
 важкий початок (найважче beginning is difficult (the
 – це почати) hardest thing is to start)

- 66 Човен не може весь час плисти за вітром, армія не може весь час перемагати. Слід завжди бути готовим до труднощів та негараздів, які можуть виникнути. A boat cannot always sail with the wind, an army cannot always win. You should always be ready for difficulties and troubles that may arise.
- 67 Що посієш, те й пожнеш. Кожен має те, на що заслужив. What you sow is what you reap. Everyone has what they deserve. 自作自受
- 68 Час – гроші, а за гроші час не купиш. Якщо люди згуртуються, то й гору Тайшань пересунуть. Дружною роботою можна досягти вершин. Time is money, and money cannot buy time. If people unite, they will also move Mount Taishan. You can reach the top by working together. 一寸光阴一寸金, 寸金难买寸光阴
- 69 Поразка – мати успіху. Не зіпсувавши справи, майстром станеш. Defeat is to be unsuccessful. You won't become a master without messing things up. 失败是成功之母
- 70 Все підготовлено, не вистачає лише східного вітру (відсутність однієї з найважливіших умов виконання плану). Everything is prepared, the only thing missing is the east wind (absence of one of the most important conditions for the implementation of the plan). 万事俱备, 只欠东风

- 71 Коли ви багаті, When you are rich, 常将有日思无日，莫
думайте про бідність, але think of poverty, but do not 将无时想有时
не думайте про багатство, think of wealth,
коли ви бідні. when you are poor
- 72 Вчитися і не To study and not 学而不思则罔，思而不
розмірковувати – значить think means to learn 学则殆
нічому не навчитися, nothing, to think and not to
розмірковувати і не learn means to walk a
вчитися – означає йти dangerous path.
небезпечним шляхом.
- 73 Сила коня The strength of a 路遥知马力，日久见
пізнається далекою horse is known by a long 人心
дорогою, а серце людини road, but the heart of a man
— часом. is known by time.
- 74 Коли у трьох When three people 三人一条心，黄土变
чоловік одностайність, то agree, even clay can be 成金
навіть глину можна turned into gold.
перетворити на золото.
- 75 Кожна невдача Every failure makes 吃一堑，长一智
робить нас сильнішими та us stronger and wiser.
мудрішими.
- 76 Здобувати урок з Learn from the 前怕狼，后怕虎
помилки минулого в mistakes of the past as a
настанову на майбутнє guide for the future
- 77 Закінчити війну End the war with 化干戈为玉帛
миром, змінити peace, change situation for
ситуацію на краще the better

78	Пригноблена армія, що бореться з відчайдушною мужністю, обов'язково переможе	An oppressed army fighting with desperate courage will surely win	哀兵必胜
79	Одна посмішка може стерти мільйон турбот	One smile can erase a million worries	一笑解千愁
80	Добра слава краща, за добру міну.	A good reputation is better than a good mine.	美名胜过美貌
81	Ті люди, які йдуть швидко – найпершими досягають цілей.	Those people who walk fast are the first to achieve their goals.	捷足先登
82	В важкі часи народжуються величні люди	Great people are born in difficult times	逆境出人才